GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Lyrans asylboende för ensamkommande flyktingbarn

En synliggörande studie om fyra ungdomsassistenters arbete och kunskapsanvändande

SQ4562/SQ1562 , Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp
Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits
Kandidatnivå
Termin: HT 2014
Författare: Josefin Henrysson
Handledare: Lars Rönnmark

Abstract

Titel: Lyrans asylboende för ensamkommande flyktingbarn - En synliggörande studie om fyra ungdomsassistenters arbete och kunskapsanvändande.

Författare: Josefin Henrysson

Nyckelord: Ensamkommande, flyktingbarn, HVB-personal, episteme, techne, fronesis, tacit knowing, kvalitativ metod

Det genomgripande syftet med denna uppsats var att synliggöra ungdomsassistenternas arbete på Lyrans asylboende samt att se vilken relevans olika kunskapsformer har i detta. Utifrån frågeställningarna handlade studien om att beskriva ungdomsassistenternas arbete samt att förtydliga gemensamma aspekter i arbetet med EkB. Jag utgick också från att studera ungdomsassistenternas beskrivelser av lyckosamma hjälpinsatser samt vilken kunskapsform som assisterar dessa.

Empirin i denna studie baseras på mina tidigare erfarenheter av arbetet med ensamkommande flyktingbarn och ungdomar samt resultatet från totalt fyra intervjuer med ungdomsassistenter på Lyrans asylboende för ensamkommande barn och ungdomar. Jag har vid insamlandet av empirin utgått fån tre olika kvalitativa metoder vinjett, semi-strukturerad intervju samt en egen utarbetad interaktivt-strukturerad intervjumodell. Jag har förankrat personalens beskrivningar med aktuella forskningsstudier samt analyserat deras arbete utifrån de fyra kunskapsformerna episteme, techne, fronesis och tacit knowing.

Resultatet synliggjorde delar av personalens praktiska och utförande arbete med EkB och framförde viktiga gemensamma teman i detta. Utifrån en redovisning av relevansen av ovannämnda kunskapsformer skapades en djupare förståelse för alla kunskapsformers unika betydelse i personalens arbete med ensamkommande flyktingbarn. Studien resulterade också i att illustrera hur personalen beskrev att arbetet i vissa fall assisteras av fler än en kunskapsform. Den kunskapsform som visade sig vara mest relevant för assistenternas arbete var techne. Den kunskapsform som var minst relevant var tacit knowing. Intressant var att studien resulterade i att belysa hur den kunskapsform som relaterar till utbildningsnivå och som ofta används för att säkerställa kompetens inte belystes som relevant.

Studien illustrerar en speciellt utformad interaktiv-strukturerad intervjumetod som fick ett positivt resultat då dess konstruktion skapade ett samspel mellan mig och informanterna där gemensam tolkning och förståelse för deras upplevelser möjliggjordes.

Förord

Denna studie skulle aldrig genomförts om jag inte som en nervös praktikant blivit så fascinerad och väl mottagen på Lyrans asylboende för ensamkommande flyktingbarn. All personal på boendet möjliggjorde min egen förståelse för arbetet med ensamkommande flyktingbarn och var inspirationen till denna studie. Jag vill speciellt tacka de informanter som valde att ge av sin tid och inte var rädda att dela med sig av sina egna berättelser. Jag vill även tacka Zeljko som stöttat mig genom processen och svarat på alla mina frågor. Jag hade inte kunna slutföra studien utan min handledare Lars Rönnmark som vidgade min kreativitet men även såg till att hålla båda mina fötter kvar på jorden. Det har personligen varit en lärorik resa fylld av skratt, frustration och fascination. Alla runt omkring mig ska känna att jag uppskattar och vet vilka de är.

Josefin Henrysson

Innehållsförteckning

1. Inledning 1
1.1 Syfte och frågeställningar 2
1.2 Avgränsningar 3
1.3 Studiens syfte i relation till socialt arbete 3
2. Bakgrund 4
2.1 Situationen för ensamkommande flyktingbarn 4
2.2 HVB för ensamkommande flyktingbarn 4
2.3 Sammanfattning av bakgrund 5
3. Tidigare forskning 6
3.1 Ett internationellt perspektiv 6
3.2 Ett nationellt perspektiv 6
3.3 Sammanfattning av tidigare forskning 7
4. Teoretiska perspektiv 9
4.1 Episteme - Gemensam och teoretisk kunskap 9
4.2 Techne - Erfarenheternas kunskap 9
4.3 Fronesis - Reflektionens kunskap 9
4.4 Tacit knowing - Den undermedvetna kunskapen 10
4.5 Sammanfattning av teoretiska perspektiv 10
5. Metod 11
5.1 Förhållningsätt och val av metod 11
5.2 Etnografisk metod och forskarens förkunskap 11
5.3 Sökning av tidigare forskning 12
5.4 Urval 12
5.5 Insamling av data 13
5.6 Genomförande av intervju 13
5.7 Vinjett 14
5.8 Semi-strukturerad intervju 14
5.9 Interaktivt-strukturerad intervjumodell 15
5.9.1 Redovisning av interaktivt-strukturerad intervjumodell 15
5.10 Reflektion på insamling av data 17
5.11 Analysmetod 18
5.12 Studiens trovärdighet 19
5.12.1 Tillförlitlighet 19

5.12.2 Äkthet 20
5.13 Etiska överväganden 20
6. Lyrans asylboende 22
6.1 Verksamhetsbeskrivning 22
6.2 En ”vanlig” tisdagsmorgon på Lyrans asylboende 22
7. Resultatet av fyra ungdomsassistenters beskrivningar av arbetet med ensamkommande flyktingbarn 24
7.1 Ett mångfacetterat arbete 24
7.2 Rutiner och strukturer 25
7.3 En samarbetande arbetsgrupp 26
7.4 Ett känslomässigt arbete som kräver distans 26
7.5 Kontaktskapande 27
7.6 Kommunikativa förmågor 28
7.8 Personliga arbetssätt 29
7.9 Den professionella rollen 30
7.10 Sammanfattning av resultat: 31
8. Lyckosamma hjälpinsatser och dess assisterande kunskapsformer 32
8.1 Resultat 32
8.1.1 Tabell för lyckosamma hjälpinsatser 32
8.2 Episteme som gemensam kunskap 32
8.3 Episteme som teoretisk kunskap 33
8.4 Techne som erfarenhetskunskap 34
8.5 Techne som bakgrundskunskap 34
8.6 Fronesis som olika sanningsuppfattningar 35
8.7 Tacit knowing som kunskap på en djupare nivå 36
8.8 Sammanfattning av resultat 37
9. Slutanalys 39
9.1 Relevansen av episteme på assistenternas arbete med ensamkommande flyktingbarn. 39
9.2 Relevansen av techne på assistenternas arbete med ensamkommande flyktingbarn. 40
9.3 Relevansen av fronesis på assistenternas arbete med ensamkommande flyktingbarn. 40
9.4 Relevansen av tacit knowing på assistenternas arbete med ensamkommande flyktingbarn. 41
10. Slutdiskussion och framtida forskning 43

Referenser 44
Bilaga 1 47
Bilaga 2 48
Bilaga 3 49

1. Inledning

Att asylsökande flyktingar kommer till Sveriges gränser är inget nytt fenomen. Världen har i urminnestider varit en osäker plats där fattigdom, krig och svält dagligen tvingat tusentals människor att fly från deras bostäder och gå i exil. Trots att tillströmningen av flyktingar fortfarit under en lång tid har situationen förnekats och diskussionen har länge hamnat utanför den politiska dagordningen (Angel & Hjerm, 2004). Valet 2014 placerade dock flyktingpolitiken i centrum och utifrån en av flertalet nyhetsartiklar diskuteras just hur viktigt det är att vi vågar att prata om arbetet med flyktingar och dess påverkan på det svenska samhället (Dahlberg, 2014).

Begreppet ensamkommande flyktingbarn står för ”*en individ under 18 år som kommit utan sina föräldrar eller annan legal vårdnadshavare och sökt asyl*” (Brunnberg, Borg, Fridström, 2011, s.16). Denna definition kommer att vara central i denna studie och kommer i fortsättningen att benämnas EkB. Antal EkB som kommer till Sverige har i symbios med flyktingantalet ökat från år till år. Tillströmningen av just denna grupp medförde dock år 2006 en lagändring där alla kommuner nu tvingas att ta sitt ansvar i bemötandet av dessa unika människoöden. Kommunerna ska anordna boende och se till att det finns vuxna i barnens närhet som tar hand om dem. De flesta kommuner har löst detta genom att de utarbetat särskilda boenden som öppnats enbart för EkB då de anses ha en specifik problematik (Brunnberg & Borg & Fridström, 2011) Lagändringen har dock för flertalet kommuner kommit som en chock. Media speglar en förvirrad bild av personal på boende för EkB som upplever att de saknar direktiv och att de inte vet hur de ska jobba. Personal belyser att det inte finns tydliga gemensamma teman och aspekter för arbetet och att deras arbetsroll är ytterst diffus. Personalen vädjar till arbetsgivare att de behöver mer information och kunskap om deras faktiska uppdrag. Annars riskerar de att göra ett dåligt arbete och att det i sin tur är barnen som kommer att drabbas hårdast. Personalen är eniga över att det behövs mer forskning som synliggör och tydliggör vad arbetet med EkB faktiskt innebär (Henricsson, 2014).

Men vad menar personalen i Henricssons (2014) artikel när de upplever att arbetet måste synliggöras? Begreppet synliggöra kan tyckas vara diffust då det kan relatera till så många olika delar av personalens arbete med EkB. Vid vidare sökning på begreppet kan jag också reagera på att användandet av det sker spontant och utan en vidare reflektion om vad som definierar dess innehåll. För att inte medverka till denna förvirring har jag i denna studie valt att begränsa synliggörandet till att det endast relaterar till boende personals rent praktiska och utförande arbete med EkB. Studien fokuserar inte heller på att synliggöra hela personalens utförande arbete med EkB utan tar endast upp viktiga teman och relevanta aspekter av detta.

Denna studie baserar sig på mina erfarenheter samt personalen som i studien att definieras som (ungdomsassistenter/ assistenter) upplevelser av sitt arbete på Lyrans asylboende i Örby i Marks kommun. Under min sex månaders praktik på Lyran reviderades min förutfattade ”media bild” av att det förekom ett förvirrat arbete. Jag upplevde istället att ungdomsassistenterna kände sig säkra i sitt arbete och förenade med sin arbetsroll. Karsbo (2012) belyser hur betydelsefullt just boendet och dess personal är för EkB’s allmänna mående och framtida utveckling. Studien fokuserar på hur viktig personalens kompetens är för arbetet och att personalen bör disponera goda kunskaper inom sitt område (Karsbo, 2012). Flertal

övriga rapporter förespråkar specifika utbildningskriterier för personal som arbetar med EkB. För mig skapade dock ovanstående forskningsstudier en förvirring då ungdomsassistenterna på Lyran inte har någon standardutbildning. Trots detta upplevde jag under min praktik att deras arbete var ytterst kompetent och kvalificerat. En tanke började spira inom mig och koncentrerades till frågan: Finns det andra kunskaper än just de akademiska som faktiskt är relevanta i ungdomsassistenternas arbete med EkB?

För att vi samstämmigt ska kunna prata om kunskap behöver vi förtydliga innehållet i detta honnörsord. Sohlberg (2013) problematiserar att kunskapsbegreppet har en tendens att endast bejaka teoretiska kunskaper. Han menar att denna syn på kunskap är allt för snäv då människans komplexa verklighet involverar så många övriga kunskaper (Sohlberg, 2013). För att utforska vilka kunskapsformer som är relevant för arbetet med ensamkommande flyktingbarn kommer därför denna studie att fokusera på fyra skilda kunskapsformer. Dessa har alla sin bakgrund i kunskapsteorin och har med sina unika kvaliteter olika inverkan på praktiken.

Nordlander (2006) exemplifierar hur svårt det är att veta vilken sorts kunskap som är relevant i den verklighet som vi kallar socialt arbete. Många gånger står personal inom denna yrkeskategori inför komplexa situationer som ställer krav på övriga kunskaper än just akademiska. Han problematiserar hur vi idag ofta förespråkar mer utbildning inom specifika ämnen men fallerar i sådan åtaganden att istället blicka inåt och se vilka kunskaper som vi i vårt varande redan förfogar över. Han förespråkar därför vikten av att intervjua socialarbetare och i dessa intervjuer få dem själva att reflektera över vilken sorts kunskap som faktiskt är relevant. Studien tar avstamp i Nordlanders (2006) resonemang om att tillåta informanterna att själva formulera sina förklaringar av kunskap. För att göra detta har informanterna fått beskriva en situation som de anser varit en lyckosam hjälpinsats i arbetet med EkB. Definitionen av en Lyckosam hjälpinsats grundar sig i denna studie på NE (2014) definition av begreppet lyckosam som fokuserar på en gynnande framgång och utveckling. Den insats som assistenterna bes att beskriva ska alltså ha lett till att EkB upplevts gynnats av handlingen och att handlingen lett till en positiv utveckling i arbetet.

Att gå in på djupet i personalens förståelse av sitt arbete är av högsta intresse i denna studie. Studien baserar sig därför på unika metoder speciellt utvecklade till att främja reflektion angående studiens syfte och ungdomsassistenternas specifika arbetssituation.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syfte

Syftet är att synliggöra assistenternas arbete med ensamkommande flyktingbarn och analysera vilka kunskapsformer som får relevans för detta.

Frågeställningar

Hur beskriver assistenterna sitt arbete med ensamkommande flyktingbarn och vilka gemensamma teman återfinns i dessa?

Hur beskriver assistenterna lyckosamma hjälp insatser och vilka kunskapsformer assisterar dessa?

1.2 Avgränsningar

Jag har i denna studie valt att synliggöra delar av personalens upplevelser av att arbeta med ensamkommande flyktingbarn. Jag har genom en definition av begreppet *synliggöra* endast fokuserat på personalens praktiska utförande med fokus på viktiga aspekter och är medveten om att jag därmed osynliggjort övriga aspekter av detta. Studie har formats av min förkunskap inom området och fyra ungdomsassistenters beskrivningar av sitt arbete. Jag kommer därför inte undersöka ämnet utifrån ungdomarnas egna perspektiv eller övriga relevanta aktörer. Jag har inte intervjuat alla ungdomsassistenter på asylboendet Lyran då studien syftar på att förtydliga och fördjupa detaljer istället för att kvantifiera.

Fokus i denna uppsats har utifrån min första frågeställning legat på gemenensamma teman. Jag har aktivt inriktat mig på att ge en sammanfattande beskrivning av personalens gemensamma upplevelser av arbetet. Jag har därmed selektivt valt bort att redovisa informanternas unika skildringar. Utifrån min intervjumall (Bilaga, 3) har frågorna fokuserat på personalens framställning av viktiga teman i arbetet med EkB. Med detta fokus har eventuella problemområden och teman som eventuell skulle vara utvecklingsområden valts bort. Studien hänvisar i framtida forskning att studier med ett mer kritiskt fokus skulle vara ett bra komplement till denna.

Diskussionen angående assistenternas arbete kommer att ske från noga utvald internationell och nationell forskning. Jag är medveten om att det självklart finns andra viktiga synvinklar att belysa som tyvärr inte har fått plats i denna studie. Som jag har nämnt finns det förvånansvärt lite forskning om kunskapsanvändande i relation till socialt arbete. För att analysera vilken sorts relevans som kunskap får på assistenternas arbete har jag därför med en interaktiv-metod möjliggjort för deras egna beskrivningar av detta. Insatserna som synliggjort har varit lyckosamma och har därmed inte involverat utvecklings och problematiska händelser. Jag har möjliggjort för assistenternas egna beskrivningar av kunskap men har valt att teoretiskt förankra deras upplevelser genom att kategorisera dessa utifrån fyra utvalda kunskapsformer. Detta möjliggjorde för en djupare analys men har självklart präglat utformningen av studien och dess redovisade resultat.

1.3 Studiens syfte i relation till socialt arbete

Enligt Meeuwisse, Sunesson och Swärd (2006) har svenskt socialt arbete historiskt fokuserat på att förbättra och förända utsatta individers livsvillkor i vardagen. Arbetet grundar sig på demokratiska och humanistiska ideal om jämställdhet och respekt för alla individers egenvärde. Vilka individer som ingår i detta fokus har dock utvecklats och som Brunnberg, et al. (2011) konkretiserar har den ökade immigrationen i Sverige bidragit till att det svenska sociala arbetet även fokuserar på individer utan svenskt medborgarskap. I en verklighet som blir allt mer komplex står därmed det sociala arbetet inför nya utmaningar. En sådan utmaning är som förtydligats i inledningen av studien arbetet med ensamkommande flyktingbarn och ungdomar. Jag anser att det är viktigt med studier som belyser just detta relativt nya fokus för socialt arbete då vi behöver mer kunskap om ämnet för att kunna bevara de ideal som allt svenskt socialt arbete ska baseras på.

2. Bakgrund

Arbetet med ensamkommande flyktingbarn är som studien tidigare förtydligat ett relativt nytt område för socialt arbete. För att ge dig som läsare en större inblick i den verklighet som vi just nu befinner oss i kommer nedan en fördjupande beskrivning av situationen för EkB och vad som händer under deras asylprocess. Detta följs av en inblick i hur arbetet på Hem för Vård och Boende med fokus på EkB fortlöper samt tidigare upplevelser från personal som arbetar på dessa.

2.1 Situationen för ensamkommande flyktingbarn

När EkB kommer till Sverige hänvisas de till Migrationsverket som antecknar ifall de vill ansöka om asyl. Om detta är fallet ska Migrationsverket utreda barnets skäl för asyl, en utredning som tar ca fyra månader (Von Schéele & Strandberg, 2010). Orsaken till varför ett barn väljer att migrera till Sverige har ofta både strukturella och individuella förklaringar. En vanlig strukturell förklaring bottnar i politisk instabilitet, krig, och fattigdom. Varje barn har dock sin unika individuella historia och orsak och gruppen definieras därför som heterogen (Socialstyrelsen, 2013:5:2). Under tiden som Migrationsverket utför sin utredning kommer barnet att tilldelas ett tillfälligt boende i den kommun som de tillkännager sig i. Efter detta ska Migrationsverket så snart som möjligt anvisa en kommun som ska ha det långsiktiga ansvaret för barnets vård och omsorg. Denna anvisning sker utifrån en fast modell och förutsätter att kommunen är redo för ett antagande då de inte har möjlighet att överklaga beslutet (Migrationsverket, 2014). När EkB kommer till Sverige sätts de direkt in i vårt svenska system, där flera olika aktörer verkar för deras bästa. Trots detta kännetecknas deras situation av att de har flera olika resurspersoner i sin närhet men ingen som har direkt huvudansvar och kan ge dem den tryggheten som de i många fall behöver. Kvaliteten på boendet och dess personal är därmed central för att barnet ska kunna utvecklas och integreras in i det svenska samhället (Socialstyrelsen, 2013:11:37).

2.2 HVB för ensamkommande flyktingbarn

Landsting, kommun samt privata vårdgivare t.ex. ett bolag eller förening har alla möjlighet att starta upp ett Hem för Vård och Boende (benämns i studien HVB) för EkB. Det som krävs är dock ett tillstånd från Inspektionen för Vård och Omsorg (benämns i studien IVO) som även ansvarar för tillsynen av boendena (SiS, 2014). Boendet formar en unik mötesplats där ungdomar och barn med olika kulturer, språk och livshistoria förenas i ett och samma hus. Könsfördelningen på boendena skiljer sig åt men det vanligaste är en övervägande andel pojkar. Ungdomarnas ställning i asylprocessen varierar och delar in ungdomarna på boendet i tre olika grupper.

1: De som väntar på att Migrationsverket ska slutföra sin utredning.
2: De som har fått Permanent Uppehålls Tillstånd (benämns i studien PUT) och nu väntar på att Socialstyrelsen ska besluta om ett mer permanent boende.
3: De som har fått avslag på sin ansökan och nu väntar på att bli avvisade (Fälldin & Strand, 2013).

Att arbeta på ett boende för EkB är inte helt okomplicerat då personalen i sin yrkesroll förväntas att göra mer än att bara erbjuda ett tryggt boende. Förutom matlagning och städning är det personalen som tillfälligt tar just huvudansvaret för alla de processer som involverar ungdomen och dess framtid (Fälldin & Strand, 2013).

Arbetet är ständigt påverkat av den enormt betungade asylprocess som skuggar alla ungdomar och all aktivitet på boendet. Socialstyrelsen (2013:5:2) intervjuar personal som anser att ungdomarnas olika ställning i asylprocessen skapar olika känslomässiga nivåer som gör att arbetet blir svårt att stabilisera. Framtiden för många är oklar och de kan vara svårt för personalen att inte själva känna den hopplöshet och oro som ungdomarna bär på.

Angel & Hjerm (2004) framställer att situationen för ungdomarna på boendet är kaotisk då deras sociala nätverk till viss del inte existerar. Ungdomarna har ofta helt förlorat kontakt med sina vårdnadshavare och känslan av ensamhet och ovisshet inför framtiden är stor. Personalen har därmed en central uppgift i att skapa en relation till ungdomen som gör att den får en större känsla av trygghet och sammanhang (Angel & Hjerm, 2004). Ofta skapar ungdomarna en nära relation till övriga ungdomar på boendet och stöttar varandra. Detta kan dock vara riskabelt då de i sin utsatthet även riskerar att utveckla destruktiva mönster av sorgsenhet och utanförskap med andra. Bremer och Brendler- Lindqvist (2004) belyser därför återigen vikten av en nära relation även till personalen som i sin yrkesroll kan stötta ungdomarna på ett mer professionellt sätt.

2.3 Sammanfattning av bakgrund

Vi kan i ovanstående beskrivningar uttyda att Migrationsverket ämnar att så snabbt som möjligt placera in EkB som kommer till Sverige på ett boende. På boendet ska de spendera sin vardag i väntan på besked gällande deras uppehållstillstånd och som studien belyser även spendera en viss tid efter. Ungdomarnas olika position i asylprocessen upplever personal gör vekligheten på boendet komplex. Denna komplexitet ökar då personalen belyser EkB's upplevda sårbarhet i sin oklara framtid och svaga sociala nätverk. Vi kan uttyda att personalen arbete på ett HVB för EkB är otroligt viktigt och att personalen därmed måste kunna erbjuda ett arbete av kvalitet. Det som fortfarande är oklart utifrån dessa beskrivningar är dock vilka sorters kunskaper denna kvalitet ska assisteras av. Orsaken till att detta inte uppmärksammas är att det finns för få sådana studier att återkoppla till. Detta faktum stärker därmed relevansen av denna studie.

3. Tidigare forskning

I denna del har jag valt att presentera forskning både på internationell och nationell nivå. Forskningen har noga valts ut då den specifikt relaterar till den empirin som senare kommer att presenteras i studien. Detta avsnitt inleder med att förtydliga tre utländska vetenskapliga artiklar. Den svenska forskningen kommer från en akademisk avhandling och två rapporter från institutionerna för Forskning och Utveckling (FoU) och Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO).

3.1 Ett internationellt perspektiv

Ravi Kohlis (2006) har studerat effekten och styrkan i det sociala arbetet med EkB i Storbritannien. Studien bygger på en studie från 2005 där 29 socialarbetare från olika engelska myndigheter intervjuades gällande deras arbete med ensamkommande flyktingbarn. Hälften av dessa socialarbetare ansvarade för EkB's asylsökande medan hälften jobbade inom familj- och barnomsorgen. Socialarbetarnas beskrivningar av arbetet kunde efter analys begränsas ned till tre olika dimensioner som Kohli valde att kalla Cohesion (sammanhållning), Connection (anknytning), coherence (sammanhang). Resultatet av Kohlis artikel som är relevant för denna studie är redovinsnigen av EkB's allmänna mående under sin tid i asylprocessen. Jag kommer även att fokusera på begreppet Connection och vikten av social arbetarens personliga engagemang för att skapa en god relation till EkB (Kohli, 2006).

Melnick, Wexler, Chaple & Banks (2006) har studerat sambandet mellan hur väl personalen samarbetar i relation till hur klienterna upplever deras egen utveckling och engagemang. Studien involverade 80 olika Hem för Vård och omsorg och inkluderade 595 anställda och 3732 klienter. Metoden baserades på samtal med klienter och anställda följt av en 12-stegs behandlings skala som alla informanter fick fylla i. Resultatet som är relevant för denna studie är det sambandet mellan en enad personalgrupp med ett gemensamt förhållningsätt och klienternas engagemang och utveckling. En stark gruppsammanhållning hos personalen skapar en förutsägbarhet i arbetet och gör att klienterna får en djupare känsla av trygghet. Interaktionen mellan personal och klienter på institution är en väsentlig faktor för att både klient och personal ska finna glädje och tilltro till boendet och dess utformande (Melnick, et al., 2006).

Edith Montgomery (2008) har studerat vad tidigare traumatiska händelser hos EkB har för långtidseffekter på deras integration och allmänna mående i det nya landet. Studien skedde som en uppföljning på Montgomerys och Foldspang (1993) studie som belyste att flera ungdomar från Mellanöstern som söker asyl i Danmark har erfarenheter av traumatiska händelser. I denna nya undersökning skedde ett urval från barnen involverade i den tidigare studien och som nu intervjuades angående deras upplevelser av integration samt aktuella mående och fysiska hälsa. De resultat som Montgomery belyser och som är relevanta för denna studie är hennes förtydligande i hur traumatiska händelser i barnens historia kan påverka dem för stunden. Dock är det just bemötandet och förhållandet i det nya landet som är på långsikt är avgörande för deras mående (Montgomery, 2008).

3.2 Ett nationellt perspektiv

Live Stretmo och Charlotte Melander (2013) har på uppdrag av FoU studerat mottagandet av EkB i Göteborgsregionen. Studien startade med bakgrund i den lagänd-

ring som tvingade alla kommuner ta ett större ansvar för mottagandet av flyktingbarn än tidigare. Studien har baserats på material från forskning och utvecklingsprojekt angående mottagandet av EkB från år 2011-2012. Rapporten består av en registerstudie och en intervjustudie där målen varit att följa upp en grupp EkB´s integration i Göteborg samt att analysera vilka verksamheter som i denna process blivit relevanta. Stretmo och Melander har bland annat intervjuat personal och bildat en uppfattning om hur de reflekterar kring sitt arbete med att möta ungdomarna i sitt dagliga liv. Studien fokuserar på hur Sverige i sitt mottagande av EkB ska kunna erbjuda en så god vardagsmiljö som möjligt för barnen i deras asylprocess samt för de barn som inte fått uppehållstillstånd. Resultatet av studien är en omfattande kartläggning av registerstudien och informanternas upplevelser. De resultat som är relevanta för denna studie är främst upplevelser från olika aktörer som i sitt arbete kommer i kontakt med EkB. Dessa upplevelser berör teman gällande EkB's asylprocess, EkB's relation till det svenska språket samt boendepersonalens förhållande till sin arbetsroll som i relation till denna studies empiri kommer att diskuteras vidare (Stretmo & Melander, 2013).

Live Stretmo (2014) har studerat hur begreppet EkB är konstruerat och hur detta påverkar dem som en specifik grupp i Sverige och Norge. Avhandlingen baseras på resultaten från tre olika fältstudier i Sverige och Norge. Den första fältstudien fokuserar på hur EkB som grupp framställts i media åren 2000-2008. Den andra fokuserar på vad utpekandet och formandet av gruppen EkB år 2000-2010 gjort med målgruppen. Den tredje fältstudien fokuserar på en utvald grupp av vårdgivare som i sin vardag kommer i kontakt med målgruppen. Live Stretmo har granskat all insamlad data från ovanstående studier och sedan reflekterat vidare över vad vi vet om gruppen EkB och även vad vårt vetande och tankar kring gruppen gör med dess existens. Studien involverar också avslutande intervjuer där tio EkB får uttrycka sin åsikter och synpunkter på det bemötande de fått i Sverige. Resultatet i Stretmos avhandling som får revans i denna studie är hennes förtydligande av rutiner och disciplin i arbetet med EkB samt hur aktörer som jobbar med EkB upplever att kommunikationssvårigheter begränsar dem(Stretmo, 2014)

Gunilla Westerdahl har i IVO's rapport (2013:13) sammanställt resultat som år 2010–2013 inspektioner av HVB för barn och unga och bostäder enligt 9 § 8 LSS gett. Rapporten kan ses som en konklusion av IVOs senaste års iakttagelser och delar av studien har tidigare redovisats av Socialstyrelsen. De inspektörer som var med vid inspektionerna har även bidragit till att slutföra rapporten. Tillsynerna har under året omfattats av cirka 88 HVB och ungefär 200 LSS-boenden. Studien belyser hur HVB i Sverige har förbättrats och att de flesta håller en god kvalitet men att det också finns ett antal brister med verksamheterna. Rapporten tar upp olika förslag till förbättringar men de som är relevanta för denna studie är dess fokus på personalens utbildning inom HVB. Rapporten menar att flera verksamheter anställer personal som inte har relevant utbildning. Rapporten belyser en tuff arbetssituation för personalen och anser att det behövs en standardiserad utbildning för att kunna säkerställa kvaliteten på vården (IVO, 2013:13).

3.3 Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis bidrar ovanstående forskning med att förtydliga tidigare erfarenheter av socialt arbete och deras relation till HVB-hem och arbetet med EkB. Forskningen belyser en variation av viktiga teman som alla är relevanta för djupare förståelse av denna studies analys och resultat. Återigen finner jag det svårt att hitta

tidigare forskning som relaterat till kunskapsanvändande och den kunskap som assisterar boende personal på EkB. Därmed förtydligas återigen vikten av denna studie och dess relevans för aktuell forskning inom arbetet med EkB.

4. Teoretiska perspektiv

Begreppet kunskap och dess relevans på vårt mänskliga varande har förvirrat filosofer världen över och är lika aktuellt idag som för hundra år sedan. Vi lever i ett kunskapssamhälle och vägarna in till en allt mäktigare framtid sägs gå just via kunskap. Men vad är det egentligen som menas med begreppet? Om vi historiskt granskar diskussionerna gällande kunskap så är variationen stor och vissa filosofer syftar tillochmed på att avvisa begreppet helt (Gustavsson, 2000). Det var viktigt för mig att denna studie inte bidrog till den förvirrade bild av kunskap som historiens filosofer framställer utan istället aktivt utgår från klara definitioner. I denna studie har jag därför valt att använda Aristoteles tre olikkunskapsformer episteme, techne och fronesis. Att jag gjorde detta val var att Aristoteles (1967) tydligt bekräftar hur klara definitioner av olika slags former av kunskap möjliggör för en diskussion om ett begrepp som annars riskera att försvinna. För att inte skapa en allt för strukturerad bild av begreppet och möjliggöras för andra kunskapsformer har jag dock även valt att inkludera Michael Polanyis (1966) framställning av tacit knowing. Detta då Polanyi drastiskt skiljer sig från Aristoteles syn på begreppet kunskap som han väljer att se som en som en harmonisk sammansmältning mellan tanke och existens.

4.1 Episteme - Gemensam och teoretisk kunskap

Episteme har sina grunder i synen på kunskap som en absolut och gemensam sanning. Kunskap är något stabilt och oförändligt samt de som vi tillsammans bekräftar vara sant. Aristoteles definiering av begreppet episteme syftade på ett teoretiskt förankrat vetande som flera personer med bevis kunde argumentera för. Teori i sig betyder att betrakta eller att begrunda något och episteme är därför en kunskapsform som inte är personlig utan som står i distans till människans övriga vetanden. Den absoluta sanning som produceras idag kommer främst ifrån vetenskapliga studier och forskning. De använder sig ofta av olika logiska och matematiska förklaringar för att legitimera vetandet och fastställa det som fakta. Denna fakta ifrågasätts sällan av allmänheten då den anses med goda skäl vara bevisad och episteme är av samhället en högt respekterad form av kunskap (Gustavsson, 2000).

4.2 Techne - Erfarenheternas kunskap

Enligt Aristoteles (1967) kan människan inte läsa sig till all typ av kunskap utan vissa vetanden formas endast genom praktik. Ordet techne kommer från grekiskans teknik och står för kunskap som formas i själva utförande av en handling (Aristoteles, 1967). Begreppet har en pragmatisk bakgrund och syftar på att vi lär oss vilka konsekvenser vårt handlande får och hur vi med denna erfarenhet sedan utvecklar ett unikt och personligt vetande. Kunskapen kommer därmed ifrån en upprepning av en handling där vi genom övning och träning gör oss själva till experter. Denna kunskap lever sedan med oss hela livet och vi känner stark tillit till den då det är vi själva som legitimerat dess existens (Thomassen, 2007).

4.3 Fronesis - Reflektionens kunskap

Fronesis är ytterligare en praktisk kunskapsform och skildrar det vetande som formas genom att aktören överväger etiska principer och individuella värderingar i sitt handlande. Att avgöra vad som är etiskt korrekt i en situation kan enligt Aristoteles (1967) inte göras automatiskt utan kräver att aktören stannar upp och reflekterar under handling (Aristoteles, 1967). Kunskapsformen har på senare år ökat i status då innehavandet av fronesis skapat diskussioner om förnuftiga och kloka praktiker.

Gustavsson utvecklar vidare hur fronesis endast kan skapas om vi tar distans ifrån oss själva och vågar att kritiskt granska våra etiska värderingar om rätt och fel. Han menar att vetandet sitter i förståelsen att jag som människa inte är bärare av en absolut sanning utan att jag måste ha en empatisk relation även till andra uppfattningar (Gustavsson, 2000).

4.4 Tacit knowing - Den undermedvetna kunskapen

Tacit knowing har i svenska studier ofta blivit översatt som tyst kunskap. Nordlander (2006) förklarar att denna tolkning dock inte är passande, då den lätt förvirras med en diskussion gällande en kunskap som inte kan verbaliseras. Tacit knowing står enligt Polanyi inte för kunskap som är tyst utan för kunskap som lever i vårt undermedvetna (Nordlander, 2006). Polanyi (1966) utvecklar hur vårt undermedvetna består av två olika sorters dimensioner. Människans vaksamhet och öga för detaljer är den första dimensionen. Genom att vi uppfattar en detalj som vi känner igen sedan tidigare erfarenheter går vi vidare in i den andra dimensionen. Den andra dimensionen är att vi använder oss av detaljerna i den första dimensionen för att utföra en mer genomtänkt och specifik handling. Just detta växelspel mellan detaljerna och handlingen är det som Polanyi själv formulerar vara grunden för formandet av tacit knowing. Han beskriver vidare hur tacit knowing kan ses som en spirituell kraft hos människan. Därför utrycks ofta tacit knowing genom att aktören lyssnar på en kroppslig förnimmelse som den sedan agerar efter (Polanyi, 1966).

4.5 Sammanfattning av teoretiska perspektiv

Ovanstående teori och begreppsförtydligande skildrar filosoferna Aristoteles och Polanyis syn på kunskap. Genom att använda mig av dessa tydliga begrepp hoppas jag att du som läsare kan utveckla förståelse för deras användande under senare delar av studien. Problematiken som jag upplever med dessa teoretiska begrepp är att båda grundar sig på heterosexuella europeiska mäns uppfattningar och ger därmed inte mycket bredd i perspektivet Förhållningsätten härstammar även utifrån 1960 talets tidsanda och kan med kritiska ögon upplevas som förlegat. Det har varit svårt att hitta nutida litteratur som diskuterar begreppen och detta är orsaken till inte fler källor har används i denna teorisammanställning. Jag anser dock att dessa begrepp är ytterst relevanta även för vår samtid och hoppas med denna studie att påvisa detta.

5. Metod

I detta avsnitt kommer jag så ingående som möjligt förklara hur jag har skapat och format denna uppsats. Min studie har haft en kvalitativ inriktning där jag med varierande intervjumetoder samlat empirin från fyra olika informanter. Intervjuerna tog ca 45- 60 minuter och utfördes enskilt på ett rum på Lyrans asylboende för EkB. Jag kommer att börja med att utveckla vidare det förhållningsätt som genomsyrat uppsatsen samt klarlägga orsaken till varför jag valt en kvalitativ studie. Jag går sedan in på min egen förkunskap och dess påverkan på studiens syfte och utformning. Därefter medvetengör jag insamling av data, urval, genomförande av intervju, samt en genomgång av hur analysarbetet har fortskridit. För mig har den etiska reflektionen varit viktigt att synliggöra och förutom att etiska överväganden förekommer i delar av metoden kommer också ett eget avsnitt gällande detta. Jag har försökt att skriva detta stycke med noggrannhet och ärlighet mot mig själv där jag till min yttersta förmåga strävat efter att skilja mellan egna värderingar och fakta.

5.1 Förhållningsätt och val av metod

Studien har ett hermeneutisk förhållningsätt som syftar på att den kunskap jag erhållit inte är något slutgiltigt utan i ständig rörelse mot nya vetanden. Med medvetenhet om detta är min förhoppning att du som läsare inte ska tolka studien som en absolut sanning utan själv tillsammans med mig utveckla kunskapen vidare. Studien har också en fenomenologisk inriktning som syftar på att jag själv försökt att stå vid sidan av materialet och fokusera på assistenternas skildringar utifrån deras perspektiv och meningsskapande (Bryman, 2011). Då syftet är att så detaljerat som möjligt synliggöra assistenternas upplevelser av sitt arbete har jag valt en kvalitativ ansats i studien. Detta gav mig möjlighet att fördjupa mig i ämnet och ingående beskriva just de enskilda fallen (Kvale & Brinkman 2014). Bryman (2011) diskuterar vidare hur kvalitativa studier inte är ute efter att skapa någon mätbar kunskap som sedan ska gå att generaliseras utan istället är intresserade av att detaljerat stärka kvaliteten i kunskapen som redan finns.

5.2 Etnografisk metod och forskarens förkunskap

Min personliga förkunskap i denna forskningsrapport grundar sig på min sex månaders praktik på Lyrans asylboende i Örby, Marks kommun. Där blev jag en dynamisk del av deras verksamhet och vardag och kunde med stort intresse följa det arbete som utfördes inom verksamheten. Jag skapade nära relationer till ungdomarna och arbetade tillsammans med ungdomsassistenterna som tog hand om det praktiska arbetet. Jag samarbetade även mycket med enhetschefen och fick i slutet av praktiken mer övergripande verksamhetsuppgifter. Genom att vara delaktig på så olika nivåer kunde jag studera hur arbetet utformades teoretiskt ända ned till det faktiska görandet. Jag fick även möjlighet att studera verksamheten vidare via de verksamhetsdokument som finns på kontoret på Lyran och som i denna studie kommer att användas för att beskriva verksamheten. Etnografiska studier fokuserar enligt Bryman (2011) på hur vi som forskare under en längre tid engagerar och iakttar en specifik grupp eller situation och försöker som en aktiv del förstå dess innehåll djupare.

Mina dagboksanteckningar samt observationsreservat som jag skrev efter avslutade arbetspass har hjälp mig i min förståelse av mitt arbete på Lyran och gjort att mina upplevelser konkretiserats. I dessa har jag förutom information om Lyran som organisation antecknat personliga känslointryck gällande miljön på boendet, de

personer jag integrerade med samt hur jag själv integrerade mig i deras arbete. Yin (2013) understryker vikten av att dokumentera all den information som forskaren inhämtat under sina etnografiska studier. Endast genom att dokumentera upplevelserna kan forskaren närma sig empirin på ett mer objektivt sätt och därmed enklare finna vilken mening som materialet innehåller.

Det är från min praktik samt mitt personliga intresse för människors unika berättelser som förkunskapen till denna studie har formats. Utifrån detta har sedan konttexturerna för syfte och frågeställning formulerats. Thomassen (2007) belyser filosofen Gadamer sätt att studera människans förhållande till ”ny” kunskap. Gadamer menar nämligen att grunden för att generera ny kunskap är att använda den kunskap som redan finns. Det är med vår förkunskap vi kan blicka framåt och utforska nya sanningar. Förkunskapen är därmed nödvändig för att vi människor ska kunna tolka det nya som vi har framför oss. Jag har använt mig av min förkunskap men även genom reflektion försökt att inte endast utgå från den. Detta har möjliggjort att jag inte begränsat mig i det nya vetande som denna studie kan utbringa. Bryman (2011) menar att förkunskap är bra men endast om forskaren under sin forskningsprocess kan ställa sig utanför dess ramar och utforska nya perspektiv att se på verkligheten. Förkunskapen riskerar annars att begränsa forskaren då dess klara fokus gör den blind för nya möjligheter.

5.3 Sökning av tidigare forskning

För att fördjupa och främst förankra kunskaperna från mina etnografiska studier gjorde jag inledningsvis en genomgripande litteratursökning. Jag sökte efter nationella och internationella böcker, avhandlingar artiklar och uppsatser som relaterade till mitt syfte och frågeställningar. Jag utgick främst från Swepub samt LIBRIS där svenska forskningspublikationer finns registrerade men fokuserade även in mina sökningar med GUEPA, en databas för Göteborgs Universitets publikationer och GUNDA, Göteborgs universitets bibliotekskatalog. Jag har även använt mig av PUBMED för att vidga mitt perspektiv över de svenska gränserna. Jag har också använt mig av sökmotorn Google för att fånga upp de material som inte ingår i den akademiska världen. Mina sökord på svenska och engelska relaterade främst till två begrepp; ”ensamkommande flyktingbarn” och ”kunskapsformer”. Källsökningen resulterade böcker, rapporter och forskning som fördjupade insikterna om EkB och deras situation samt om begreppet kunskapsform. Jag fann även två nyhetsartiklar ” *Oro bland personal på flyktingboende”*(Henricsson, 2014*)* och*” Vi måste välja väg i flyktingpolitiken”*(Dahlberg, 2014*)* som visade hur aktuell frågan är i dagens samhälle. Det fanns dock förvånansvärt lite information om kunskapsanvändande i relation till socialt arbete där fann jag endast Norlander (2006)*”Mellan kunskap och handling; Socialsekreterarens kunskapsanvändning i utredningsarbetet”.* Jag har även använt mig av de referenslistor som jag fann i materialet efter källundersökningen som hänvisat mig vidare till mer relevant material. Bryman (2011) menar på att forskaren med en förankring i övriga studier kritiskt kan granska sina egna utifrån ett bredare perspektiv. Detta gör att forskaren kan utveckla nya sätt att se på sitt material men också att forskaren kan finna stöd i sin analys och därmed legitimera sin forskning.

5.4 Urval

Då jag bor i Borås och Lyrans asylboende ligger i Marks kommun ville jag inte göra för många resor fram och tillbaka. Jag valde därför att begränsa intervjutillfällena till två specifika dagar. För att undersöka vilka personer som skulle vara

intresserade av studien skickade jag information om mina utvalda intervjudagar samt ett informationsbrev till enhetschefen på Lyrans Asylboende. Han valde efter godkännande av studien att skicka vidare detta informationsbrev till fyra stycken av de åtta ordinarieanställda. Detta innebar att all personal inte hade samma möjlighet att delta i studien. Alla ungdomsassistenter var lika relevanta att ingå i studien men de som valdes ut var de som passade in på de dagar som jag hade beslutat mig att genomföra intervjuerna på. De som valdes ut hade alla jobbat på Lyran sedan starten och studien består av tre män och en kvinna. Informanterna är alla över trettio år gamla. Tre informanter är födda i Sverige medan en har europeisk bakgrund. Informanterna har varierande utbildning och jobberfarenheter. Jag har valt att relatera min urvalsmetod till det bekvämlighetsurval som Bryman (2011) väljer att belysa. Han menar på att detta slags urval gör forskaren då den använder sig av de informanter som just i den valda situationen finns tillgängliga. Ett bekvämlighetsval är normalt sätt inget som forskningsvärlden förespråkar men det är accepterat om forskaren anser att det är en möjlighet som man inte har råd att missa (Ibid). Då C-uppsats perioden är under en begränsad tid valde jag att begränsa antalet intervjudagar. Det kan diskuteras om en annan urvalsteknik skulle varit mer lämplig och gett mer bredd åt empirin. Jag anser dock att mitt urval har resulterat i informanter som är de som främst är relevanta utifrån studiens syfte.

5.5 Insamling av data

Då mitt syfte är att förstå assistenternas personliga upplevelser valde jag att använda mig av kvalitativa metoder för insamling av data. Bryman (2011) menar att kvalitativa metoder lägger en stor vikt på informanternas egna berättelser och skildringar och syftar på att fördjupa istället för att kvantifiera. I denna studie har jag använt mig av tre olika kvalitativa metoder för insamlandet av empirin. Orsaken till detta var att jag under intervjun ville skapa en så avslappnad intervjusituation som möjligt samt ville använda mig av metoder som skapade en gemensamtolkning och förståelse. Jag började med att inleda med en vinjett. Jag använde mig sedan av en semi-strukturerad intervjumodell för att ställa mer generella fokusfrågor gällande informanternas erfarenheter och upplevelser. Som student hade jag tidigare reagerade på att utbudet av kvalitativa metoder var begränsat. Jag valde därför att tillsammans med min handledare utveckla en egen metod som jag valt att kalla interaktivt-strukturerad intervju.

Vinjett metoden och den semi-strukturerad intervju har haft en induktiv ansats och främst syftat på att besvara den första frågeställningen. Den interaktiva intervjun har en deduktiv utformning och fokuserat på att få fram assistenternas egna benämningar av assisterande kunskapsformer och syftar därmed på att besvara den andra frågeställningen. Det induktiva förhållningssättet syftar på att undersöka och utforska empirin medan den deduktiva utgår från en teori och en hypotes som forskaren vill testa (Bryman, 2011).

5.6 Genomförande av intervju

Intervjuerna skedde individuellt och avskilt på ett av rummen på asylboendet Lyran. Genom att utföra intervjuerna på en välkänd plats skapades automatiskt en avslappnad miljö och känslan av ett mer informellt samtal. Trost menar på att då forskaren väljer att utforma intervjun på en för informanterna plats där de känner sig ”hemma” minskar även risken för att de ska känna sig i underläge till forskaren (Trost, 2005). Jag genomförde totalt fyra intervjuer som tog mellan 45-60 minuter vardera. Intervjuerna spelades in samtidigt på både en Iphone 4 samt en mp3 spelare. Samtliga

intervjuer började med att jag gjorde en kort presentation av studien samt informerade om etiska principer och min strävan efter att informanterna ska förbli anonyma. Jag avslutade även intervjuerna med att fråga om de känt sig bekväma under intervjun. Alla informanter bekräftade att de känt att intervjun gått bra till. Kvale och Brinkman (2014) belyser hur intervjupersonerna både innan och efter intervjusituationen kan känna sig obekväma och nervösa över vad intervjun ska innebära och resultera i. Det är därför viktig att forskaren börjar intervjun med en orientering och sedan avslutar med en uppföljning där informanterna själva kan få tycka till om intervjusituationen. Därmed kan informanterna få en klarare bild av studien som helhet samt i slutet känna större trygghet till den insamlade empirin (Kvale & Brinkman, 2014).

5.7 Vinjett

För mig var det som nämnts i tidigare avsnitt viktigt att intervjusituationen avdramatiserades och inte skulle upplevas som stressande för informanterna. Därför valde jag att inleda intervjun med en vinjett (Bilaga, 3). Tanken var att det skulle skapas en mer avslappnad miljö om assistenterna tilläts att få reflektera fritt kring arbetet med EkB utan att för den skull behöva relatera till sitt eget arbete. Vinjetten utformades från min egen förkunskap i arbetet med EkB och utspelade sig på ett asylboende för EkB i Skövde. Huvudkaraktären i vinjetten var en afghansk kille som döptes till Ali. Ali hade just kommit till boendet och var inåtvänd i sitt agerande. Utifrån denna vinjett följde sedan uppstrukturerade frågor som alla informanter fick reflektera runt. Vinjettstudier syftar enligt Englund (2008) främst på att behandla en styrande uppfattning om en specifik situation. Gemensamma drag hos en vinjettstudie är att den bygger på en normativa korta historier som alla informanter får referera och tänka kring. Vill forskaren sedan fördjupa kunskaperna kan den men kvalitativa frågor utforska den mer generella uppfattningen. Vinjettstudier kan bidra till att informanterna känner sig mer fria i sina reflektioner då de inte behöver känna att det just är deras prestationer som bedöms. Det finns emellertid en risk att informanterna endast relaterar till en uppdiktad fantasi och det kan därför vara svårt att säkerställa dess relevans till verkligheten. Trovärdigheten av informanternas beskrivningar ifråga ställs därmed då jag kan reflektera över hur sanningsenliga de är. Dock menar Englund (2008) att forskaren med hjälp av fördjupningsfrågor förankra deras beskrivningar och motverka just detta vilket jag i denna studie valde att göra. Kvale och Brinkman (2009) menar att forskaren innan sin studie kan välja att gör en pilotstudie på en oberoende informant. Detta gör att forskaren kan testa sitt material och se dess påverkan på intervjupersonen. Jag valde därför att testa min vinjett på en socialarbetare som har erfarenheter som assistent på ett boende. Detta resulterade i att jag förstod vikten av att inte låta fördjupningsfrågorna ligga som utgångspunkt utan att istället fokusera på assistenterna och deras berättelser. Genom att låta informanternas upplevelser forma intervjun så märkte jag även hur flera av mina förbestämda frågor faktiskt blev besvarade utan att jag faktiskt behövde ställa dem. Jag valde efter min provintervju även att ändra några av mina frågor samt ta bort några av de som var mindre relevanta

5.8 Semi-strukturerad intervju

Intervjun har ett inledande parti ett mittparti och en avslutande fas med mer generella fokusfrågor (Bilaga, 3). Då jag även i denna situation inte ville att frågorna skulle kännas pressande eller begränsande är de uppbyggda utifrån en semi-strukturerad modell. DÅ jag inte hade samma genomgående struktur på frågorna gjordes

det möjligt för mig som forskare att förbereda ett visst underlag men ändå tillåta eventuella förändringar i detta. Detta innebar att jag kunde situationsanpassa intervjun och tillföra frågor om jag ville att assistenterna skulle klargöra sina formuleringar ytterligare. Patel och Davidsson (2003) menar på att en semi-strukturerad intervju öppnar upp för att det oväntade ska ske och tillåter informanterna att vara med och själva forma resultatet. Genom att strukturera upp intervjun på detta sätt finns inga självklara svar utan informantens egen påverkan på intervjun ses som en fördel då man i intervjuprocessen kan upptäcka nya intressanta utforskningsområden (Patel & Davidsson, 2003). Nackdelarna med ett sådant upplägg menar Bryman (2011) är att intervjun blir rörig då fokus försvinner och det är därför viktigt att forskaren ändå använder sig av sin intervjumall för att föra informanten tillbaka till huvudtemat.

5.9 Interaktivt-strukturerad intervjumodell

För att lyfta fram assistenternas egna beskrivningar av assisterande kunskapsformer i arbetet utformades en tredje intervjumodell. Metoden förespråkar ett mer interaktivt samtal där analysen görs i samband med intervjun och där kunskapen skapas gemensamt. Jag ville som forskare försöka vara så engagerad som möjligt och med ett aktivt ifrågasättande uppmana informanterna till detaljrika och känslofyllda beskrivningar. Jag kommer nedan att mer ingående förklara den interaktivt-strukturerade modellen och synliggöra för de fem steg som främst är relevanta för dess utformande. Jag har även genom en aktiv litteratursökning försökt att förankra modellen till tidigare vetenskapliga metoder och därmed stärkt dess betydelse för kvalitativforskning.

5.9.1 Redovisning av interaktivt-strukturerad intervjumodell

Intervjumetoden började med att jag bad informanterna att förklara en lyckosam hjälpinsats där de bedömde att de själva lyckats att hjälpa en eller flera ungdomar på Lyran. Definitionen lyckosam utgår som nämndes i inledningen på en situation där assistenterna upplever att de gynnat ungdomen eller ungdomarna till utveckling och framgång. Fokus var här på den historia som informanten valde att dela med sig av. Med följdfrågor på dessa beskrivningar skapades ett interaktivt samtal där vi i samspel med varandra utforskade informanternas beskrivningar. Enligt Kvale och Brinkman (2014) är ett interaktivt samtal att föredra under en intervjusituation då det ofta genererar i tydliga detaljer och fördjupningar av annars ytliga beskrivningar.

Utifrån informantens valda situation ställde jag sedan ytterligare frågor som fick assistenterna att reflekterar över vilken sorts kunskap som assisterade den handling som de beskrivit som lyckosam. Intervjumodellen relaterar därmed till Bryman (2011) redogörelse av metoder från den symboliska interaktionismen där forskaren strävar efter att kontinuerligt under intervjun tolka innebörden i informanternas beskrivningar och reflektera dessa tillbaka till dem När jag upplevde att assistenterna funnit en förklaring till sin handling valde jag att analysera denna och kategorisera den in i de teoretiska begreppen episteme, techne, fronesis och tacit knowing. Därmed är intervjun delvis strukturerad då jag med förbestämda teoretiska begrepp ville möjliggöra för ett komparativt och analyserbart resultat. Jag ville dock inte bortse från informanternas egna tolkningar och valde därför att under intervjun fråga om min teoretiska tolkning stämde överens med deras upplevelser. Jag använde mig här av mer informella förklaringarna på begreppen och inte av de rent teoretiska betäckningarna. Mitt mål var att uppnå en så pass gemensam förståelse

som möjligt mellan mig och assistenterna där vi tillsammans kunde tolka och utforska den lyckosamma situationen. I de situationer vi var överens om mitt antagande så bads assistenterna beskriva en ny situation annars fortsatte reflektionen tills ömsesidig förståelse kunde klarläggas. Metod modellen är som sagt egenkomponerad men jag kan finna tidigare förankringar till metoden i Kvale och Brinkman (2014) begrepp dialogisk intersubjektivitet. Detta begrepp syftar återigen på ett interaktivt samtal där enighet mellan forskaren och undersökningspersonerna uppstår. Intervjun kan därmed ses som en förhandling där samtalspartnerna strävar efter. Utifrån ett maktperspektiv är en sådan intervju att föredra då det gör att båda partnerna befinner sig i den meningstolkande positionen.

Även denna intervjumetod testades på min syster för att finslipa mina följdfrågor och se att den verkligen svarade på mitt syfte och frågeställning. Kvale och Brinkman menar att forskaren i själva prövandet av sin studie ökar sitt självförtroende och trygghetskänslor inför den kommande intervjun. För mig var det viktigt att jag själv kände mig säker i själva utförandet av intervjumetoden då jag själv var tvungen att under intervjun vara aktiv och fokuserad på min uppgift. För att förtydliga intervjumodellen ytterligare hänvisar jag till (Bilaga, 3) och kommer även nedan att återge de fem steg som jag som forskare ansåg var betydande för metoden och dess utformning.

Steg 1:

Assistenten förklarar en lyckosam hjälpsituation där de själva upplever att de hjälpt en ungdom eller flera ungdomar på boendet.

Steg 2:

Forskaren ställer följdfrågor på informantens valda situation som får intervjupersonen att tänka tillbaka på varför de valde att göra som de gjorde. Exempel på följdfrågor - Hur tänkte du då? Vad var det som gjorde att du tänkte så? Forskaren vill med dessa frågor få informanten att reflektera över vad för kunskap de baserade sin lyckosamma hjälpinsats¨ på.

Steg 3:

Forskaren tolkar assistenternas beskrivning av den kunskap som den lyckosamma hjälpinsatsen baserats på utifrån nedanför utvalda teoretiska begrepp.			
Episteme	Techne	Fronesis	Tacit knowing

Steg 4

Forskaren frågar informanten om den kunskapsform som den lyckosamma hjälpinsatsen placerats in i överensstämmer med informantens uppfattningar av situationen. Exempelvis: Jag tolkar det som att du motiverar din handling med en vetenskaplig kunskap? Erfarenhet? Osv.

Steg 5:

Informanten ges utrymme till att själv reflektera om forskarens antagande stämmer.

Säger informanten: ”Ja”. Ombeds informanten att välja en ny situation	Säger informanten: ”Nej” fortsätter reflektionsfrågorna till det att konsensus mellan forskare och informant kan uppkomma.

5.10 Reflektion på insamling av data

Det som var intressant under intervjun var att alla assistenter direkt frångick vinjetten och redan vid första frågan relaterade till sitt egna jobb med bemötande på Lyran. En informant benämner till exempel hur han ber vinjettungdomen Ali att peka ut vart han kommer ifrån på kartan. När jag frågade honom om vilken karta han menade så skrattade han och sa: ”*Ja, men det är väl en karta där*” (syftar på den karta som finns upphängd i matsalen på Lyran). Därmed fanns inte behovet att som nämndes ovan använda fördjupningsfrågor för att skapa en verklighetsförankring till deras beskrivningar. Detta anser jag att informanterna istället gjorde automatiskt. Vinjetten bidrog dock med som tidigare diskuterat ett reflektivt och avspänt samtal. Jag fick därmed den effekt som jag ville och jag upplevde assistenterna som avslappnade och därmed mer mottagliga för de senare intervjumomenten.

Jag nämnde i ovanstående texter att jag utfört en testintervju där jag gjorde en första sortering bland de olika semi-strukturerade frågorna. Trots detta kan jag i reflektion notera att jag under intervjutillfället hade en stor variation och tillägg av följdfrågor. Jag började fundera på detta och kan finna svar i att jag var involverad i samtalet och ville skapa möjligheter till att verkligen se till att jag tolkat informanten rätt. Jag har inte haft möjlighet att redogöra för alla följdfrågor utan i (bilaga3) beskrivs deras generella fokus och även de frågor som för studien främst blev relevanta.

Den interaktiva intervjumetoden hade positiva effekter på informanterna då flera nämnde efter intervjun att det var skönt att få reflektera kring några specifika händelser. Jag upplevde att assistenterna genom reflekterandet kom till nya insikter som de tidigare inte hade tänkt på. De kändes också bra för mig att tillåta assistenterna styra mig och att vi tillsammans kunde analysera deras beskrivningar. Genom att fråga assistenterna under intervjun ifall jag hade tolkat deras beskrivningar rätt kände jag också att jag delvis kunde säkerställa de bedömningar som jag gjort.

Som tidigare framkommit upplevde jag flera positiva effekter med de olika metoderna som jag använt mig av för att bygga min empiri till denna studie. Jag har dock efter efterkommande opponering reflekterat mer över nackdelar med mina intervjumetoder. Kvale och Brinkman (2014) belyser att det finns en risk att forskaren genom ett nära samspel med informanterna låter sig förvärvas och inte kan vidmakthålla ett professionellt avstånd som behövs för ett helhetsperspektiv på materialet. Jag kan i relation till detta kritiskt granska mina intervjumodeller och i skrivande verklighet fundera över *varför jag var så mån om att skapa ett avslappnat samtal*?

Samt *varför jag var rädd att tolka informanterna fel och helat tiden letade efter ett gemensamt bekräftande*? En förklaring till detta kan ligga i det faktum att jag tidigare har arbetat med informanterna. Under min sex månaders praktik på Lyran var de mina kollegor och vi skapade under denna tid en god relation. Vi möttes nu i nya roller där jag var den ”frågvisa” forskaren och mina kollegor istället var de informanter som skulle bära min studie framåt. Kvale och Brinkman (2014) belyser att intervjusituationen är förenad med en asymmetrisk maktrelation där forskaren är den som har den vetenskapliga kompetensen. Att jag var den som var bäraren av makt kan ha påverkat intervjusituationen då detta var en ny position för mig. Kanske gjorde denna nya position mig osäker och kan alltså vara anledningen till att jag innan och under samtalet fokuserade på ett gemensamt meningstolkande. Just denna infallsvinkel bortser också från de nya kunskaper som kan erhållas när två personer faktiskt inte är överens utan i stället synliggör två helt olika tolkningar och synsätt. Jag anser dock att detta fokus inte påverkat studiens resultat negativt utan att ett interaktivsamspel fortfarande är positivt och något att sträva efter. Jag kan dock ifrågasätta ifall användandet av tre olika metoder verkligen var nödvändigt då det finns möjligheter att jag med en mer ”vanlig” intervjumodell kan uppnått samma resultat.

5.11 Analysmetod

Då intervjumetoderna krävde ett aktivt och engagerat arbete från mig som forskare var det viktigt att direkt efter intervjuerna transkribera mitt inspelade material. När jag transkriberade valde jag att inte nämna informanterna vid namn utan gav dem signaturen IP följt av ett nummer. Genom att transkribera får forskaren enligt Kvale och Brinkman (2014) en distans till intervjun och kan enklare analysera dess helhet. Genom att inte transkribera under intervjun kan forskaren också i lugn och ro få mer struktur på materialet. Då mitt syfte relaterar till synliggörande med fokus på assistenternas praktiska arbete med EkB började med att aktivt sortera bort den empiri som inte hade med detta tema att göra. Jag gjorde sedan en meningskoncentrering där jag tog ut väsentliga delar från materialet samt förkortade vissa stycken till mer koncentrerade meningar Mitt tillvägagångsätt för att analysera mitt transkriberade material har sedan följt tre olika analysmetoder. Jag delade först upp empirin utifrån mina två frågeställningar och valde att analysera dessa separat. Slutanalysen kan ses som en sammanställande analys med ytterligare teoretisk fördjupning och diskussion om kunskapsformernas relevans på assistenternas arbete med EkB (Kvale & Brinkman, 2009).

Utifrån den första frågeställningen *hur beskriver assistenterna sitt arbete med ensamkommande flyktingbarn och vilka gemensamma teman återfinns i dessa*? kunde jag vid genomgång av materialet återfinna femton gemensamma teman i assistenternas berättelser. För att materialet skulle passa inom ramen för en C-uppsats begränsades dessa teman ned till att endast involvera de teman som alla assistenter individuellt tog upp. Detta resulterade i åtta teman som fick namnen *ett mångfacetterat arbete, rutiner och strukturer, en samarbetande arbetsgrupp, ett känslomässigt arbete som kräver distans, kontaktskapande, kommunikativa förmågor, personliga arbetssätt, den professionella rollen.* Sammanfattningsvis involverade dessa teman olika viktiga aspekter av assistenternas utförande arbete med EkB dock kunde jag inte med finna ett djupare samband mellan dem. Jag ville emellertid inte förneka betydelsen av dessa teman för assistenternas arbete och valde därför att låta varje tema stå som ensamma rubriker i analysen. För att ändå förankra dessa teman till ett större perspektiv valde jag sedan att diskutera deras beskrivningar utifrån

olika forskningsstudier som relaterade till det valda temat och arbetet med ensamkommande flyktingbarn. Jag hade dock problem med att hitta en forskningsstudie som relaterade till temat ”samarbetande arbetsgrupp” och ensamkommande flyktingbarn. Jag valde därför att relatera detta tema till en studie som gjorts på ett HVB. Då frågeställningen relaterar till gemensamma teman har jag i redovisningen av detta material valt att föra samman de citat från informanterna som kollektivt påvisar hur informanterna som grupp valde att utrycka sig. Jag har gjort detta då jag inte vill analysera enskilda citat utan istället belysa de teman som informantgruppen kollektivt representerade. Detta gäller även för övriga analysredovisningar.

Den andra frågeställningen gällande beskrivningar av lyckosamma hjälpinsatser och dess assisterande kunskaper hade redan under intervjun analyserats in i fyra teoretiska begrepp och därmed skapat ett tydligt resultat. För mig var det ändå viktigt att förtydliga för dig som läsare den process som jag och informanten tog tillsammans och synliggöra vissa delar av intervjun. Jag valde därför att sammanföra situationerna utifrån de inplacerade kategorierna. Efter detta redogjorde jag för de mest klargörande situationerna och beskrev hur den teoretiska analysen påverkat tolkningen av dessa. Jag har i assistenternas beskrivningar avkönat ungdomarna för att bevara deras anonymitet och benämner i detta avsnitt dem som hen.

Syftet är att synliggöra assistenternas utförande arbete med ensamkommande flyktingbarn och analysera vilka kunskapsformer som har relevans i detta. Jag har därför utifrån en tredje analysmetod sammanfört mina kunskaper från de övriga två analyserna i en slutsats. Slutsatsen innehåller en sammanfattning av vad tidigare frågeställningar belyst samt en vidare diskussion om kunskapsformernas relevans för assistenternas arbete med EkB. I min analys av tacit knowing följer en längre analys då jag som forskare var tvungen att gå igenom empirin ytterligare en gång för att urskönja begreppets relevans på assistenternas arbete. Efter denna analys fick jag en helhetsbild av innebörden i studien något som i sin tur inspirerade mina tankar om framtida forskning och slutdiskussion.

5.12 Studiens trovärdighet

Syftet med min rapport inte är att generalisera utan istället synliggöra det unika i empirin. Jag har därför analyserat den utifrån begreppen *tillförlitlighet* och *äkthet* som Bryman (2011) förespråkar lämpar sig just för kvalitativa studier (Bryman, 2011). Jag kommer nedan att redogöra för ovanstående begrepp samt se hur dessa relaterar till min specifika studie.

5.12.1 Tillförlitlighet

För att stärka tillförlitligheten i studien har jag bedömt den efter Bryman (2011) fyra kriterier*; trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet* samt en möjlighet att *styrka och konfirmera. Trovärdigheten* syftar på hur vida det går att lita på det som sagts i studien. Jag har stärkt detta antagande genom att följa de etiska regler som gäller för vetenskapliga studier samt återkoppla studien tillbaka till de aktuella intervjupersonerna som deltog i den. Därmed har jag även kunnat bekräfta att jag tolkat deras upplevelser på ett sådant korrekt sätt som möjligt. Under min praktik lärde jag personligen känna alla informanter och detta har givetvis påverkat denna uppsats. Jag har genom att redogöra för min personliga anknytning till informanterna samt konstant och kritiskt reflekterat över just detta strävat efter att studien ska ge en opartisk bild av den verklighet som utspelar sig.

Jag har använt mig av endast fyra informanter och synliggjort hur stor min egen påverkan på denna studie. Med en verksamhetsbeskrivning av asylboendet Lyran har jag beskrivit de detaljer som är viktiga i just deras arbete med EkB. Alla dessa faktorer gör att just att denna studie är väldigt unikt. Jag kan därmed uppleva att det finns svårigheter med att stärka studiens *överförbarhet* och möjligheter att applicera den på andra situationer och miljöer. Dock har jag med tydliga redovisningar av mitt material möjliggjort för att de som vid senare skede tolkar studien själva att fatta detta beslut.

Pålitligheten höjs i studien genom att forskaren förklarar de olika steg som begåtts i forskningsprocessen. Begreppet innefattar också att forskaren reflekterar över alla dessa steg och ser hur stegen influnenserat varandra. Redan i inledningen redogör jag för de erfarenheter som mitt syfte och frågeställningar grundar sig på. Jag stärker i fortsättningen pålitligheten genom att redogöra vilken verksamhet som studien baseras på samt detaljerade beskrivningar av de metoder som används. I analysen har jag tydliggjort att de korta citaten inte har individuella betydelser utan endast redovisas för att påvisa informanternas gemensamma representation.

Det sista steget för att kunna öka tillförlitligheten i studien baserar sig på forskarens förmåga att kunna *styrka och konfirmera.* Dessa begrepp handlar till stor del om forskarens självmedvetenhet och förmåga att agera i god tro. Genom att kritiskt granska min studie har jag inte medvetet låtit personliga värderingar påverka dess resultat (Bryman, 2011).

5.12.2 Äkthet

Följande kriterier för begreppet äkthet har utformats av Guba och Lincoln (Bryman, 2011) *Rättvis bild:* Ger studien en rättvis bild av informanternas upplevelser? *Ontologisk autencitet*: Hjälper studien informanterna att utveckla sin förståelse för deras sociala situation? *Katalytisk autencitet*: Har studien möjliggjort för informanterna att förändra deras situation? *Pedagogisk autencitet*: Har informanterna utifrån studien utvecklat ett bredare perspektiv för hur andra personer kan uppfattar deras situation? *Taktisk autencitet*: Har studien underlättat för informanterna att vidta de åtgärder som fordras?

Min studie ger en rättvis bild av informanternas upplevelse då de alla gick igenom samma intervjuprocess där de gemensamt med mig aktivt tolkade deras beskrivningar. Genom att detaljerat synliggöra deras arbete och kunskapsanvändande möjliggör jag för informanterna att utveckla en djupare förståelse för den. Med denna förståelse kan de se hur deras egna reflektioner samspelar med övriga personal samt själva välja ifall de vill förändra detta eller inte. Alla dessa ovanstående faktorer stärker studiens äkthet.

5.13 Etiska överväganden

Det är enligt Kvale och Brinkman (2009) viktigt att alla vetenskapliga studier utgår från en etisk reflektion där forskaren ämnar att diskutera vilka etiska aspekter som kan ha påverkat dess resultat. Detta är något som jag själv ständigt haft i åtanke och aktivt försökt att utveckla. Redan innan studien valde jag att mitt fokus inte skulle ligga på EkB's upplevelser av boendet då jag själv kände att sådana intervjuer skulle vara av en känslig karaktär. Jag valde därför att intervjua personal som jobbar med EkB. Temat på studien fokuserar på ett synliggörande av assistenternas utförande arbete och tar inte upp utveckling och problems områden. Temat är därmed inte

heller känsloladdat. För mig har som nämnts tidigare min personliga anknytning till verksamheten Lyran och informanterna varit det som främst påverkat mina etiska överväganden. Jag har även utfört min studie själv vilket gör att min egen påverkan på dess resultat ökar. Mitt uppenbara positiva fokus där problematiska områden inte har beskrivits tyder på att jag var orolig för vad min forna arbetsplats skulle tycka om studien. Dock anser jag att frånvaron av negativa konsekvenser inte har någon påverkan på denna studie då jag inte gör anspråk på att synliggöra en generell bild av allt deras arbete med EkB. Jag har som nämnts också reflekterat mycket på intervjusituationen och den nya relation som jag och informanterna nu möttes i. Vi var inte längre kollegor och tankar som vad personalen ska tycka om att jag nu satt och analyserade deras arbete kom naturligtvis upp under arbetsgång. Jag har dock genom att synliggöra dessa processer utvecklar en djupare förståelse för dem och inte medvetet tillåtit att dessa tankar påverkat studien resultat.

Under hela min studie har jag även värnat om informanternas etiska rättigheter och arbetat utifrån Bryman (2011) etiska riktlinjer gällande *Informationskravet, Samtyckekravet, Konfidentialitetskravet* och *Nyttjande kravet* (Bryman, 2011). Nedan kommer en genomgång i hur detta arbete framskridit.

För att uppfylla *Informationskravet* valde jag att skicka ett mejl till alla de som blivit utvalda i studien. I detta mejl förklarades studiens syfte, frivilligheten att deltaga samt att alla som deltog skulle förbli anonyma. Jag informerade även om att studien ämnade att utgå från en detaljerad beskrivning av Lyran som verksamhet. Detta skulle innebära att om någon verkligen ville ta reda på vilka de var så skulle det eventuellt kunna gå. Dock var detta inget problem för informanterna som alla gav sitt godkännande. Dessa punkter togs även upp under intervjun där jag även förmedlade att de när som helst kunde välja att avbryta samtalet.

Samtyckekravet betyder att alla som deltagit i studien ska ha gjort detta på frivilliga grunder och ska ha gett samtycke till detta (Bryman, 2011). Då alla informanter innan intervjun sökte upp mig och själva bokade upp sig på intervjuer kunde jag muntligt försäkra mig om att samtycke uppnåddes.

För att uppfylla *Konfidentialitetskravet* ska forskaren sträva efter att hålla sina informanter så anonyma som möjligt (Bryman, 2011). Detta kan uppfattas problematiskt i denna studie då den i sin utformning är väldigt detaljerad. Jag har dock valt att inte namnge informanterna och även försökt att ta bort information som eventuellt skulle kunna återkopplas till dem som person.

Då min empiri endast har använts i denna studie lever jag också upp till *Nyttjandekravet,* vilket belyser att allt insamlat material endast ska användas till forskningsstudien (Bryman, 2011). Under intervjusituationen nämnde jag även detta till alla informanter.

6. Lyrans asylboende

I detta avsnitt redogör jag utifrån verksamhetsdokument för de grundkonstruktioner som asylboendet Lyran baserar sin verksamhet på. Jag börjar med att förtydliga hur personalen är fördelad på boendet och fortsätter sedan med att beskriva organisationens förhållningsätt och vision. Efter detta kommer en verklighetsskildring utifrån mina tidigare dagboksanteckningar och upplevelser som praktikant på boendet. Orsaken till att jag valt att framföra denna mer personliga synvinkel av arbetet med EkB är att jag vill att du som läsare innan fortsatt läsning av studien ska bilda dig en djupare förståelse för verksamheten och hur just deras vardag kan se ut. Jag hoppas att detta i sin tur kan underlätta tolkningen på resterande del av studien.

6.1 Verksamhetsbeskrivning

Gryning Vård AB, ett av Sveriges största företag inom HVB startade den 15 april 2011 Lyran asylboende för EkB. Verksamheten riktar sig till flickor och pojkar i åldrarna 14-18 år och ligger i Örby, Marks kommun. Lyrans vision är att erbjuda ett tryggt boende för EkB i deras asylprocess. Lyran erbjuder totalt 15 platser varav 12 platser avser asylsökande ungdomar och 3 platser riktar sig till ungdomar som redan har fått beslut om PUT. För dessa 3 ungdomar finns det även en möjlighet till ett mer självständigt boende av utslussningskaraktär. Övriga ungdomar kan också bo kvar en tid efter att beslut om uppehållstillstånd fattats och fram tills dess att den ansvariga kommunen har möjlighet att erbjuda EkB ett permanent boende. Lyrans platser är tillgängliga för alla kommuner i Sverige. Två kommuner, Mark och Borås har idag genom abonnemang avtal med Lyran (Gryning Vård AB, 2013).

På Lyran jobbar enhetschef tillsammans med biträdande enhetschef samt åtta ordinarie ungdomsassistenter med varierande utbildning. Assistenterna går på ett åttaveckors rullande schema, och jobbar både dagar, kvällar och helger. Ungdomsassistenterna har även sovande jour och finns därmed även till för ungdomarna under natten om det skulle behövas.

På Lyran arbetar man efter ett miljöterapeutiskt perspektiv och synsätt och all personal har steg-1 utbildning inom detta område (Gryning Vård, AB, 2013). Miljöterapi är ett mångsidigt begrepp men för att skapa förståelse kring Lyrans arbete har jag valt att använda mig av socionomen Anders Hagqvist (2000) beskrivning. Han förtydligar att ett miljöterapeutiskt arbete förklaras som ”Ett medvetet, och ständigt kritiskt granskat, användande av människors fysiska och sociala miljö för att åstadkomma förändring i deras liv” (Hagqvist & Widinghoff, 2000, s18). Det teoretiska inflytandet avspeglar sig till stor del på de strukturer som ungdomsassistenterna på Lyran jobbar efter då de arbetar med att skapa rutiner och aktiviteter så att ungdomarna själva finner styrkan till personlig utveckling. För att ungdomsassistenter tillsammans med ledningen ska utveckla ett så gott arbete med EkB som möjligt har de handledning var tredje vecka samt veckovisa Arbetsplats träffar (benämns APT). Där diskuteras arbetet med ungdomarna samt övriga processer som just nu är relevanta för verksamheten (Gryning Vård AB, 2013).

6.2 En ”vanlig” tisdagsmorgon på Lyrans asylboende

Klockan är sju och strömbrytaren till den elektriska spisen slår äntligen igång. Jag plockar ut ett tjugotal ägg och sätter på kastrullen. Hmm, ja tjugo ägg borde räcka,

tänker jag snabbt för mig själv, det är ju dags för övrig frukost i form av yoghurt och bröd att placeras på den lilla furufärgade köksön. Köket på nedervåningen av Lyrans lokaler är stort och rymligt och har alltid en svag doft av kyckling och ris. Jag tittar hastigt på klockan och inser att det är dags att väcka alla femton ungdomar på boendet, som brukar vara allt annat än morgonpigga. Försiktigt knackar jag på dörrarna och viskar in i de mörka rummen ”God morgon” eller ”dags för skola”. Responsen är en grymtning, men en grymtning får räcka. De vet att de förväntas att gå upp och den enkla grymtningen bekräftar för mig som assistent att de iallafall är där.

Matsalen med skålar av frukt samt brickor fyllda med världens alla såser fylls sakta av ungdomarna som en efter en placerar sig kring det stora gemensamma matbordet. Stämningen är nyvaken men rum:5 spelar hög musik på sin Nokia mobil, och är det inte så att rum:10 har sminkat sig lite extra idag? Den städade matsalen är inte så städad längre men det är ett senare bekymmer då det faktum att rum:14 inte har kommit ut än känns mer relevant. Jag knackar återigen på hans rum.

- Don’t want to, en röst på knackig engelska möter mig i dörrspringan. ”Leave, I have pain in head ”, får mig att fatta vinken och stänga dörren igen. Lika bra att återvända till det livliga köket.

På överlämningen kvällen innan har jag och övrig personal pratat om att rum:14 verkade nedstämd. Han ville inte följa med på fotbollen och när min kollega satte sig bredvid honom med en tallrik mat gick han demonstrativt därifrån. Jag visste sedan tidigare att han har haft svårt att få kontakt med sina föräldrar och hans ansökan om uppehållstillstånd drar som vanligt ut på tiden. Gårdagskvällens nyheter med livebilder från kriget i hans hemland hjälper så klart inte.

- Jag måste ha deo! Desperationen i den unga tjejrösten avbryter mina tankar.

- Visst ska du få det, det är viktigt att lukta bra, svarar jag medan jag låser upp förrådet och signerar på ett papper att jag tagit ut en ny deo till rum:12. Varför sa jag att det är viktigt att lukta bra? Vad vet jag om det? Jag småler åt mina egna tankar och förbryllas över hur mycket mina egna värderingar och åsikter speglar av sig på mitt arbete. Men var var jag nu, just det meddela skolan om rum:14! Jag slår mig ned på kontoret. Under mitt telefonsamtal börjar övrig dagpersonal samt biträdande chef samlas för morgonens överlämning. Med en varm kopp kaffe i handen går jag tillsammans med mina kollegor igenom alla ungdomars mående och process. Jag berättar om min oro för rum:14. Det känns skönt att få utrymme att berätta. Tillsammans beslutar vi att lägga lite extra fokus på just honom idag. Kanske han kan följa med mig och handla hinner jag tänka medan biträdande chef skriver upp rum:14 på tavlan blandat med dagens övriga planering. Rum:12 ska under dagen iväg till migrationsverket och måste hämtas från skolan. Klockan 14.00 har Rum:6 uppföljningsmöte med socialtjänst och God man. Men vem ska laga maten? Vem ska fixa det stora fotbollsspelet som i gårdagens spännande duell bröts i två delar? Sen var det ju gardiner till ett av rummen. Hur var det med rum:4? Hon var intresserad av fotbollsträning så någon måste ringa och höra om hon kan få provträna för ett lag. Under tiden dagens uppgifter gemensamt fördelas bland personalen ringer Arne, Rum:1’s God man. Tydligen har klädbidraget kommit och vinterkläder bör inhandlas så snabbt som möjligt. Personalen sitter tyst ett tag i det lilla personalrummet på Lyrans asylboende. Jag tar mig ytterligare en klunk kaffe. Det smakar starkt. Det kan behövas, småler jag, för en dag på boendet Lyran är aldrig den andra lik.

7. Resultatet av fyra ungdomsassistenters beskrivningar av arbetet med ensamkommande flyktingbarn

I metoden redogör och förklarar jag hur jag återfinner gemensamma teman i assistenternas beskrivningar av sitt arbete. I detta kapitel kommer jag nu att återberätta och återkoppla dessa i relation till allt arbete med ensamkommande flyktingbarn. Jag kommer att börja med att efter varje rubrik förtydliga hur alla informanter valde att belysa rubrikens ovanstående tema. Jag kommer därefter med korta citat från informanternas individuella intervjuer sammanställa hur de som grupp representerar och förtydligar temat. Jag har sedan ett tydligt avsnitt där jag själv tolkar deras beskrivningar följt av ett avsnitt gällande hur temat relaterar till tidigare forskning. Med stöd i tidigare forskning väljer jag därefter att återigen diskutera temat fast utifrån en synvinkel om hur temat påverkar och kan utveckla det generella arbetet med ensamkommande barn. I slutet av detta kapitel kommer en sammanställning av de viktiga punkter som detta avsnitt valt att belysa.

7.1 Ett mångfacetterat arbete

Alla assistenterna har under intervjun försökt att beskriva sitt arbete men också haft svårigheter med frågan då de upplever att det är väldigt mångfacetterat. IP1: *”Det är så brett, man är allt i allo från att skriva journaler sammanfattningar, till att sitta på möten, till att tjata i köket, till träningar, till taxi chaufförer till att städa, alltså det är väldigt mycket”.* IP3 utvecklar vidare: *”Arbetet här spänner ju sig ifrån den allra enklaste uppgift som att sopa ett golv till att tala med en ungdom, som precis har fått reda på att hans pappa dött, sexhundra mil här ifrån*”. IP 4 förklarar att ”*en dag på Lyran aldrig är den andra lik*” och IP2 reflekterar: *”Barnen ska äta och ha tak över huvudet och aktiveras. Men det är ju så brett du vet, det är inte bara att aktivera någon de ska ha kläder å så måste vi hjälpa dem med sådant och så mår dom dåligt*”.

Jag tolkar assistenternas beskrivningar som att de under en arbetsdag har ett flertal olika uppgifter att utöva. Assistenterna upplever att det svårt att beskriva arbetet då det involverar många olika moment som alla är viktiga och relevanta. Det är assistenternas uppgift att inte enbart fokusera på rent praktiska uppgifter utan att även se till varje ungdoms unika emotionella behov. Citaten tolkar jag beskriver hur assistenterna ofta får prioritera vilket behov eller vilken uppgift som är viktigast just nu. Detta gör att assistenterna har svårt att även för sig själva förtydliga vad deras arbetsroll faktiskt innebär.

IVO (2013:13) belyser hur svårt det är att i förhand precisera personal på boende för EkB’s uppgifter och arbetsroll. Rapporten belyser att boendepersonal utför en rad varierande uppgifter och att detta i sin tur gör det svårt att veta vilka personer som är lämpliga för yrket. Då arbetet involverar flertalet praktiska uppgifter i samspel med mer emotionella och stödjande moment är flera olika utbildningar relevanta för personalen. Rapporten anser dock att det behövs en standardiserad grundutbildning för personalen då EkB är i stort behov av emotionellt stöd och omsorg. Avsaknad av utbildning blandat med en stor variation i arbetsuppgifter kan leda till att boendepersonal förlitar sig på egna och oprövade behandlingsmetoder. Det

finns därmed en risk att omsorgen inte blir trygg och säker och att personalen inte kan erbjuda den hjälp som ungdomarna behöver (Rapport, 2013:13).

Utifrån assistenternas beskrivningar och IVO (2013:13) kan jag utläsa hur svårt det är att definiera vad personal på ett boende för EkB faktiskt gör. Det är många praktiska uppgifter som ska utföras men assistenterna belyser att det är lika viktigt att ge EkB emotionellt stöd. På grund av yrkesrollens mångfacetterade arbetsuppgifter skapas en diffus arbetsroll där många olika utbildningsfokus bli relevanta. Detta är problematiskt och kan leda till en uppfattning om att vem som helst anses kunna arbete på ett boende för EkB. En standardutbildning med fokus på omsorg anser jag dock inte heller är en optimal lösning då ett sådant istället bortser från arbetets mer praktiska aspekter.

7.2 Rutiner och strukturer

Alla assistenter beskriver hur de under dagen utgår ifrån vissa rutiner och strukturer. IP4: ”*Vi skriver ju upp på en tavla då inne på vårt personalrum. Liksom processen och ja lite olika hållpunkter som gäller. En del ska i väg på olika körningar, hälsokontakter och så vidare*”. Det är viktigt att all personal håller koll på vilka rutiner och strukturer som gäller så att de gemensamt vet på ett ungefär hur dagen ska se ut. IP1 utvecklar: *”Dom ska ha mat klockan fyra och sådana grejer. Det finns regler och rutiner i grunden sen kan ju vad som helst ha hänt där nere men att man ska hålla sig till det vi har sagt*”. IP2 belyser hur viktigt det även är att ungdomarna själva ska veta ungefär vad som gäller då de i sina processer mår bra av vissa rutiner. IP3 utvecklar: ” *Vi har väl pratat om det rätt mycket, om att vi tror att en strukturerad vardag är ganska bra för det psykiska måendet*”.

Jag tolkar dessa citat som att assistenterna behöver följa vissa strukturer och rutiner för att få arbetet med EkB att fungera. Detta görs genom att de tillsammans skriver upp och diskuterar de uppgifter som gäller för dagen. Assistenterna bekräftar att en gemensam planering skapar trygghet då de får en viss föraning om vad de kan förväntas göra. Assistenterna uttrycker också att de bedömer att ungdomarnas allmänna mående blir bättre av en viss struktur och rutin.

Stretmo och Melander (2013) belyser hur personalen på boende för EkB behöver vissa rutiner och strukturer i sitt arbete. Det är många olika uppdrag som ska utföras och utan planering så skulle arbetet vara svårt att övervaka och kontrollera. Personalen på boendet är endast en aktör av flera i arbetet med EkB och andra aktörer förväntar att de ska utföra och kunna redogöra just deras specifika uppgifter (Stretmo & Melander, 2013). Stretmo (2014) beskriver att rutiner och disciplin är viktigt även för ungdomarnas utveckling då de inte stimuleras av personal som endast tycker ”synd om” ungdomarna och gör allt för dem. Det är betydande att personalen försöker att göra ungdomarna så självständiga som möjligt så att de i framtiden ska klara sig även utanför boendet. Ungdomarna utrycker också att de känner en trygghet med att personalen tar tag i vissa uppgifter som annars hade skapat onödig oro (Stretmo, 2014).

Utifrån assistenternas beskrivningar och Stretmo (2014) kan jag urskönja hur viktigt det är att arbetet med EkB utgår från vissa förutbestämda strukturer och regler. Detta gör att personalen upplever en trygghet i arbetet och att det blir enklare att kontrollera. Utifrån en organisatorisk synvinkel kan jag även uttyda hur andra aktörer genom nedskrivna rutiner får en inblick i hur assistenternas arbete med EkB fortlöper och gör det enklare att samverka med detta. Rutiner och strukturer får även

positiva effekter på ungdomarnas framtida utveckling och integration. Genom att personalen har vissa discipliner utvecklas de utifrån tidigare forskning till mer självständiga individer. Ungdomarna ökar även sina trygghetskänslor då de vet att assistenterna har ett visst ansvar för särskilda uppgifter och att dessa kommer att utföras.

7.3 En samarbetande arbetsgrupp

Alla assistenter benämner under intervjun att en samarbetande arbetsgrupp som öppet kommunicerar och rådfrågar varandra är ett måste för deras arbete på Lyran. IP2 förklarar hur betydelsefulla kollegorna är för honom och att han skulle tycka att det var svårt att arbeta om han inte under dagen samarbetade och stärktes av dem. IP1 åskådliggör att samarbete ökar känslor av trygghet och utvecklar: *”Att stötta varandra som personal och att man förlitar sig på varandra är viktigt”*. Assistenterna anser att de alla har olika kompetens områden och att det är viktigt att de i vardagen utnyttjar detta och konsulterar varandra utifrån deras individuella kunskaper. IP3 synliggör just detta och förtydligar hur ofta frågar kollegorna:*” Hur tänker du där?* Eller *vad ska jag svara på det här?”* Samarbetet skapar en trygghet inom gruppen då de tillsammans formar en gemensam förståelse för arbetet. Detta leder i sin tur till en arbetsgrupp som är enig och upplevs som stark. IP4 utvecklar: ”*Man är ju starkare i en grupp och jobbet flyter ju på mycket lättare”*

Jag tolkar ovanstående beskrivningar som att assistenterna på Lyran lägger mycket energi på att forma en arbetsgrupp som aktivt samarbetar med varandra. De gör detta genom att under dagen diskutera och rådfråga varandra gällande olika beslut som har med arbetet att göra. De anser att de alla bär på olika sorters kunskaper och att de som arbetsgrupp växer om de gemensamt kan dela med sig av dessa och skapa en gemensam förståelse. Genom att öppet kommunicera och stötta varandra skapas en tillit till arbetsgruppen som i sin tur underlättar arbetet. I slutändan skapar samarbetet en stark och enad arbetsgrupp som alla assistenter upplever sig stärks av.

Melnick, et al. (2006) belyser att det finns ett samband mellan en enad arbetsgrupp som har ett gemensamt förhållningssätt och klienternas engagemang och utveckling. Studien åskådliggör att en stark personalgrupp genererar en förutsägbarhet i arbetet som sedan ger klienterna en trygghet i sin egen utveckling. En stark personalgrupp byggs genom att personalen har en samstämmig syn på arbetet och ser till att arbeta utifrån ett gemensamt perspektiv. Saknas samstämmighet inom personalgruppen så är det mer vanligt med spänningar mellan dem och ungdomarna och detta kan leda till mer öppna konflikter i arbetet (Melnick, et al., 2006).

Utifrån personalens beskrivningar och Melnick, et al. (2006) kan jag tolka att det finns många positiva effekter med en arbetsgrupp som aktivt jobbar med att samarbeta. De skapar genom en öppen kommunikation ett gemensamt förhållningsätt och en förutsägbarhet i arbetet. Detta ökar i sin tur personalens trygghetskänslor och möjliggör för EkB’s fortsatta utveckling. Det kan också bidra till att det blir mindre konflikter på boendet om alla är medvetna om att arbetet till viss del sker gemensamt.

7.4 Ett känslomässigt arbete som kräver distans

Alla assistenterna beskriver hur stora delar av arbetet handlar om att stödja ungdomarnas emotionella resa. IP3 utvecklar: ”*För dom är i jätte olika situationer någon väntar på sin familj och allt är frid och fröjd och nästa är det bara elände med avslag och avlidna familjemedlemmar”.* För att assistenterna själva ska klara av att

stötta EkB i deras mående anser alla assistenterna att det är betydelsefullt att de själva försöker hålla en viss distans till alla känslor. IP 4 uttrycker: ” *Det är viktigt att inte ryckas med i allting som sker utan att man har båda fötterna på jorden*”. Assistenterna upplever dock att det kan vara svårt att inte påverkas och att det enda som de upplever hjälper dem att bibehålla distansen är reflektion. IP3 klarlägger ” *För man dras in i det, det går inte att undvika. Dels har vi ju handledning som vi försöker att ägna en viss tid åt det här men att tala med kollegor… lite allmänt prata om saker som sker så att man får försöka att prata av sig”*. Även IP 1 redogör hur arbete i många fall är påfrestande och hur hon för att klara av det måste tillåtas att i diskussion med kollegor få ta avstånd från det: ”*Få pysa ur mig lite någonstans, för vi har ju sekretess så det kan jag ju inte göra hemma och det ska inte gå ut över mina barn… handledning bland annat är jätte bra*”.

Jag tolkar assistenternas beskrivningar att det är betydelsefullt för dem att få distans och skaka av sig lite av det arbete som de utför. De beskriver en utmanande vardag där ungdomarnas emotionella resa i sin tur tar mycket på deras krafter. De upplever i många fall att arbetet med ungdomarna påverkar dem mer än vad de själva kanske tror och att de därför behöver få ro att tillsammans få reflektera kring det. De gör detta på deras grupphanledningar men även under vardagen till sina kollegor.

Stretmo och Melander (2013) tar upp hur personalen på HVB-hem till stor del påverkas av den enormt betungade asylprocess som hänger över ungdomarna på boendet. Studien exemplifierar hur ungdomarnas mående har stor inverkan på närstående personal som dagligen blir involverade i ungdomarnas känslor av glädje och kärlek blandat med frustration och förvirring. Kohli (2006) belyser även han ungdomarnas psykiska ohälsa och konstanta kritiska tillstånd. Arbetet med ensamkommande flyktingbarn ställer höga krav på socialarbetarna och för att klara av detta måste de tillåtas att dagligen ta distans från den verklighet som utspelar sig framför dem. Studien klarlägger hur personal måste värna om sig själva och arbetsgruppen om de ska kunna vara det stöd som ungdomarna behöver (Kohli, 2006).

Jag tolkar utifrån assistenternas beskrivningar och tidigare forskning att det är viktigt att personal på boende för EkB inser att de arbetar i en ytterst krävande miljö. Ungdomarnas olika känsloprocesser kommer att få inverkan på dem och att detta i sin tur kommer att påverkar deras eget psykiska mående. För att personalen inte själva ska dras in i EkB’s känsloprocesser måste personalen tillåtas att aktivt reflekterar över de processer som just då är aktuella på boendet. I reflektionen kan personalen få distans till alla känslor och objektivt välja hur de ska förhålla sig till dem. Detta gör att de kan utöva ett bättre arbete och i sin tur ge EkB det stöd som de behöver.

7.5 Kontaktskapande

Efter att assistenterna fått lyssna på intervjuvinjetten får de frågan om det är deras uppdrag att gå fram till Ali som sitter och snurrar med gaffeln i sin spagetti? Alla informanter svarar ”*ja”* på denna fråga och klarlägger hur betydelsefullt det är att se och skapa någon slags kontakt med alla ungdomar på boendet. IP4 konstaterar: *”Det ligger ju i vår roll att se människorna här och att inte själv gå runt med skygglappar”*. IP2 förklarar att trots att assistenten utifrån vinjetten inte vet något om Alis situation och bakgrund så kan assistenten inte ignorera honom utan måste visa att han finns där för ungdomen. IP1 uttrycker: *”Det viktigaste som vi har är att etablera kontakt med dom och försöka att få dom att få någon form av tillit till oss”*. IP3 utvecklar hur viktigt det är att varje dag ha tagit lite tid åt att se varje ungdom

och att de ska veta att man sett dem. Enligt IP4 handlar det om insikten i att alla ungdomar på boendet har samma behov som du och jag av att bli sedda och uppmärksammade som de levande människor vi faktiskt är.

Jag anser att assistenternas beskrivningar tydliggör att de lägger en stor energi på att bemöta och se alla ungdomar som finns på boendet. Det är enligt assistenterna grundläggande att hela tiden blicka utåt och försöka att ägna tid och skapa kontakt med alla ungdomar på boendet. De upplever att alla människor har ett behov av att bli sedda och att ungdomarna måste veta att de finns där för dem. Genom att aktivt försöka att skapa en kontakt med alla ungdomar upplever de också att ungdomarna utvecklar tillit till dem.

Montgomery (2008) bekräftar att ett gott bemötande från boendepersonal får positiva effekter för EkB's framtida utveckling. Personalen kan dock uppleva att det är svårt att skapa kontakt med barnen då många av dessa är djupt påverkade av tidigare traumatiska erfarenheter. Personalens bemötande kan därför i stunden kännas meningslöst då de inte får någon automatisk effekt. Personalen måste ändå fortsätta att bekräfta ungdomens existens och visa att de alltid kommer att finnas till hands. Detta arbete gör att personalen alltid är redo och finns där när ungdomen själv är redo. Det är det konstanta bekräftandet som Montgomery i slutändan hävdar har störst positiv inverkan på ungdomarna och deras integration i det nya landet (Montgomery, 2008).

Utifrån assistenternas beskrivningar och Montgomery (2008) tolkar jag att det är betydelsefullt att personal på boende för EkB försöker att uppmärksamma alla barn och ungdomar som finns där. Det är viktigt att personalen jobbar aktivt med att bekräfta alla individer på boendet och inte ger upp även fast de i stunden inte får någon respons. Om personalen aldrig ger upp hoppet för EkB oavsett hur de reagerar visar de för ungdomen att de finns där för dem när de är redo. Med personalens aktiva kontaktskapande kan EkB utveckla en ökad tillit till personalen som i sin tur får positiv inverkan på dess integration.

7.6 Kommunikativa förmågor

Alla assistenter beskriver att de använder sig av flertal olika kommunikationstekniker för att kommunicera med vinjettkaraktären Ali. IP1 uttrycker: ”*När inte språket finns, för det finns det ju inte hos dessa ungdomar och dom kan inte uttrycka sig på samma sätt som du och jag kan så då kanske man letar efter andra tecken på kommunikation”* IP3 utvecklar: ”*Man letar upp bilder på Google, på mat på fotboll och fotbollsspelare och lite sånt. Då brukar man hitta någon gemensam nämnare*”. Övriga assistenter benämner kroppsspråk, tidningar, Facebook, spel och TV tittande som alternativa sätt att kommunicera. Alla assistenter belyser också att kommunikationen inte får bli enkelriktad och endast från deras håll utan att de gärna vill att ungdomarna försöker att kommunicera tillbaka. IP2 diskuterar vidare hur det kan handla om något så enkelt som att få ungdomen att visa tumme upp eller tumme ner för maten: *”Alltså om han ger tummen upp då fattar han ju eller då ser man ju att han förstår* ”. IP4 bekräftar: ” *Det handlar ju hela tiden om ett samspel där man inte ska gå över huvudet på personen”.*

Jag tolkar att assistenternas beskrivningar exemplifierar hur viktigt det är att de i dialogen med EkB testar på nya sätt att kommunicera. Kommunikationen måste inte vara verbal utan kan istället ske med kroppsspråk, media, spel, och Facebook

Assistenterna skildrar ett antal olika tekniker som de använder för att finna gemensamma mötespunkter och nå fram till ungdomarna trots språksvårigheter. Jag upplever att det är viktigt för assistenterna att vara öppna i sin kommunikation och läsa av hur ungdomen kommunicerar tillbaka. Därmed får assistenterna en slags bekräftelse på att ungdomen förstår och gör att de kan skapa ett samspel och en ömsesidig interaktion med dem.

Stretmo och Melander (2013) belyser hur begränsande det kan kännas för EkB som kommer till Sverige och inte kan det svenska språket. Då barnen och ungdomarna inte förmår att uttrycka sig och skapa förståelse verbalt hamnar de i en utsatt situation där deras känsla av delaktighet minskar. Stretmo (2014) klarlägger hur de flesta auktoritära personer som EkB möter pratar främst svenska och hur detta gör att de ständigt upplever ett utanförskap. Stretmo har även intervjuat lärare som i sina möten med EkB upplever att just svårigheter i kommunikationen gör att ungdomarna lätt halkar efter i undervisningen. Läraren tydliggör vikten av att använda sig av andra kommunikationstekniker som möjliggör att ett samspel ändå kan få äga rum. Lyckas de med detta känner sig ungdomen mer delaktig i sin egen process och känslan av utanförskap minskar (Stretmo, 2014).

Jag anser att assistenternas beskrivningar och tidigare forskning åskådliggör hur personal som jobbar med EkB kan uppleva att språket delvis blir ett hinder i kommunikationen. Detta är även något som EkB känner utvecklar känslor av ensamhet och isolering. Personal på boende med EkB måste därmed försöka att möjliggöra för andra typer av kommunikation. Jag tolkar det som att det handlar om att skapa gemensamma plattformar där en förståelse och samspel kan utvecklas utan verbal kommunikation. Jag tolkar också att det är viktigt att personalen försöker att uppmuntra ungdomarna att själva kommunicerar tillbaka då detta öka deras känsla av delaktighet och integration i svenska samhället.

7.8 Personliga arbetssätt

Alla assistenter skildrar under intervjun hur de i sitt arbete till stor del utgår från individuella arbetssätt innehållande personliga intressen och mål. IP3 förklarar: *”Vi är olika individer, någon är bra på att åka och träna på gym och någon är bra på att sitta och lyssna och trösta när dom gråter”.* IP4 reflekterar: *”Alla har ju sin personlighet och sin bakgrund så därför blir det ju att när jag jobbar så färgar jag ju av mig på boendet liksom*”. Ingen av assistenterna anser att de skilda arbetssätten utgör ett problem för deras arbete utan snarare gör det roligare. IP1utvecklar ”*Skulle vi alla jobba likadant och vara likadana så skulle det bli väldigt tråkigt i längden tror jag*” Alla assistenter upprepar även hur de tror att ungdomarna stimuleras av att de skiljer lite på hur personalen väljer att forma sina dagar. IP2 uttrycker: ”*Alla jobbar olika men alla barn är olika*” och fortsätter mer att tydliggöra hur barnens olika behov enklare kan tillfredsställas om personalen har olika arbetssätt. De benämner även att ungdomarna beroende på vad de vill vet vilken personal de ska vända sig till. IP3 utvecklar: ”*dom lär sig ganska snart vad vi är duktiga på och vad vi kanske är lite mer intresserade av för sysslor*:

Jag tolkar assistenternas beskrivningar som att de formar sitt arbete utifrån vilka de är som individer och har utifrån detta format personliga arbetssätt. Det innebär att assistenterna väljer att bemöta barnen utifrån vad de själva genuint är intresserade av. Jag upplever att det är något som skett naturligt inom arbetet och ingenting som stör assistenterna utan att de anser att det berikar det arbete som utförs. Ungdomarna verkar också vara väl medvetna om assistenternas personlighet och de vet vem de

ska gå till gällande olika saker. Jag uttyder att assistenternas skilda arbetssätt utvecklar arbetet och gör det roligare för både dem själva och ungdomarna.

Kohli (2006) diskuterar hur viktigt det är att se vilket inflytande socialarbetaren som individ har på sitt arbete. I begreppet ”Connection” belyser han hur en socialarbetare kan utveckla och påverka ungdomarna positivt men endast om de har ett genuint engagemang i arbetet. Det krävs därför att socialarbetaren använder sin egen personlighet i mötet med EkB och utifrån denna skapar en förtroendefylld relation. Då socialarbetaren visar sin personlighet känner EkB sig mer trygga i att själva vara mer öppna. De kan då finna mod till att berätta komplexa och detaljrika upplevelser av sitt personliga liv. Genom att vara ärliga mot personalen ökar förtroendet och tilliten i deras relation. Öppenhet ökar känslan av delaktighet och gör att de ser sig själva som aktörer istället för en passiv mottagare av vård (Kohli, 2006).

Utifrån assistenternas beskrivningar och Kohli (2006) kan jag uttyda att det är viktigt att personalens använder sina individuella och personliga förmågor och intressen i arbetet med EkB. Då personalen väljer att göra det som de tycker är genuint roligt finner ungdomarna en större tillit och förtroende för dem som person och deras relation blir därmed mer äkta. Ungdomarna uppmuntras följaktligen till att även visa mer av sin personlighet och kan i denna medvetenhet finna nya styrkor inom sig själva. Jag kan även reflektera att det till och med är bättre om personalen för EkB har skildra personligheter och intressen då det möjliggör för ungdomarna att finna en som matchar just deras upplevda behov.

7.9 Den professionella rollen

Alla assistenter belyser att de är viktigt att komma nära ungdomarna men också att klargöra innebörden i deras arbetsroll och vad de faktiskt kan göra för dem. IP1 beskriver: *”Så här är det jag kan inte engagera mig i allt och alla och hur det ska gå… dom är här för en begränsat tid… och det är inte min uppgift att vara med dem hela livet*”. IP3 menar på att det är viktigt att finnas till hands och lyssna på ungdomarna men att samtidigt it inte glömma sin professionellroll och tydligt förmedla att de är där för att de arbetar där. Det är en svår balansgång men alla assistenter arbetar medvetet för att ungdomarna inte ska få falska förhoppningar på deras relationer. IP2 förklarar även han att ungdomarna mår bäst om assistenterna inte är alltför personliga utan aktivt förmedlar att de inte är deras ”mamma” och ”pappa” som göra allt för dem. IP4 tydliggör att alla assistenterna har detta fokus: *” vi finns ju här för att ge professionellt stöd*”.

Jag anser att assistenternas beskrivningar belyser att de är ytterst medvetna om att klargöra sin arbetsroll för ungdomarna. De tycker att de är betydelsefullt att till viss del vara personligt engagerade i ungdomarnas liv men att denna känsla inte får påverka deras professionella roll. Det är viktigt att ungdomarna förstår att personalen inte kommer att vara med dem hela livet och att deras relation därmed är begränsad. Assistenterna uttrycker att det är en svår balansgång men att de faktiskt främst är där för att ge ett professionellt stöd och inte ersätta de primära vårdtagarna.

Stretmo och Melander (2013) belyser att det finns en risk med att personalen på HVB hem blir allt för engagerade i barnen. Personalen möter ungdomarna i en vardagsmiljö som i sin tur främjar personliga och nära relationer. Det kan vara en svår balansgång att engagera sig endast till en viss gräns. Om personalen inte förmedlar

sin arbetsroll kan ungdomarna få falska förväntningar på personalen och tro att deras personliga engagemang och stöd ska följa med dem i resten av livet. Ett alltför personligt förhållningsätt kan även leda till att den allmänna vården fallerar då personalen och ungdomarna blir förvirrade i vad deras relation faktisk innebär (Stretmo & Melander, 2013).

Jag tolkar att assistenternas beskrivningar och Stretmo och Melander (2013) klarlägger hur svårt det kan vara för personal på boende med EkB att veta hur professionellt de ska förhålla sig till ungdomarnas liv och verklighet. Det är problematiskt för personalen att kunna visa att de finns där för ungdomarna och samtidigt förmedla att detta stöd endast kan finnas tillfälligt. Kan personalen inte bibehålla sin professionella roll finns det en risk att deras omvårdnad brister. Ett oprofessionellt förhållningsätt av personalen förvirrar relationerna med EkB då de inte blir tydliga med vad deras relation betyder. Det är därför viktigt att personalen medvetandegör sin professionella roll till ungdomarna men också till sig själva så att båda i relationen inte blir besvikna.

7.10 Sammanfattning av resultat:

Vi har i ovanstående beskrivningar fått följa hur informanterna väljer att synliggöra och beskriva sitt arbete med ensamkommande flyktingbarn. Dessa beskrivningar har sedan sammanställts och analyserats in i gemensamma teman. Resultatet av detta blev att jag kunde uttydda:

- Att personalens mångfacetterade arbetsroll leder till oklarheter om vilken utbildning som är relevant för personal på boende med EkB.
- Att rutin och struktur förbättrar arbetet och främjar trygghetskänslor hos både boendepersonal samt för EkB.
- Att en väl samarbetande arbetsgrupp gör att EkB hyser en större tilltro till sin egen utveckling.
- Att det är omöjligt för boendepersonalen att inte bli påverkad av EkB's emotionella processer och att de därför aktivt måste reflektera och försöka att skapa distans till sitt arbete. Endast då kan de ge den omsorg och stöd som EkB behöver.
- Att personalen aktivt jobbar med kontaktskapande och inte ger upp hoppet trots att EkB inte för tillfället ge någon respons tillbaka. Personalen är därmed alltid redo när EkB själv är redo till att öppna upp för kontakt.
- Att personalen använder sig av en olika kommunikativa förmågor och hjälpmedel för att skapa ett samspel där EkB's känslor av delaktighet ökar.
- Att det berikar arbetet och möjliggör för att EkB vågar visa mer av sin personlighet samt får sina behov tillfredsställda om personalen arbetar utifrån ett personligt och intresse styrt arbetssätt.
- Att det är viktigt att personalen förmedlar och tydliggör den professionella rollen för EkB för att förhindra förvirring i deras relation.

8. Lyckosamma hjälpinsatser och dess assisterande kunskapsformer

Under intervjun tilläts assistenterna att välja ut en situation där de anser att de själva genom en insats hjälpt och gynnat en eller flera ungdomar till framgång. Assistenternas reflektioner ledde fram till att de benämnde assisterande kunskaper i dessa insatser som jag sedan valde att kategorisera utifrån episteme *(den gemensamma och teoretiska kunskapen*) techne (*erfarenheternas och kunnighetens kunskap vetande*), fronesis *(den reflektiva och förnuftiga kunskapen*) samt tacit knowing *(den undermedvetna kunskapen).* I denna sektion kommer jag att först att redovisa en sammanställning av det resultat som intervjuerna gav. Jag kommer sedan att redogöra för några av de lyckosamma hjälpinsatserna och göra en djupgående analys av dessa. Jag kommer att utgå från assistenternas beskrivningar av situationen som sedan analyseras utifrån ovanstående kunskapsformer för att synliggöra och motivera underliggande resultat. Tolkningar av begreppen episteme och techne har resulterat i två olika analyser och kommer därmed diskuteras ifrån dessa två olika synsätt. I slutet av detta kapitel kommer en sammanställning av de viktiga punkter som detta avsnitt valt att belysa.

8.1 Resultat

Assistenterna beskriver under intervjun totalt elva stycken lyckosamma hjälpinsatser. IP1,IP2 och IP3 förklarar tre stycken olika lyckosamma hjälpinsatser medan IP4 på grund av tidsbrist endast förklarar två. Tre lyckosamma hjälpinsatser assisterades med två olika kunskapsformer. Resultatet redovisas i tabellen nedan. LH = Lyckosam hjälpinsats

8.1.1 Tabell för lyckosamma hjälpinsatser

IP1	IP2	IP3	IP4
LH1: Tactic knowing **LH2:** Fronesis **LH3:** Techne	**LH1**: Fronesis **LH2**: Episteme **LH3:** Episteme	**LH1:** Techne och Fronesis **LH2:** Fronesis **LH3**: Techne	**LH1:** Techne och Episteme **LH2:** Techne och Fronesis

8.2 Episteme som gemensam kunskap

IP2 beskriver två situationer där han agerat utifrån de gemensamma regler som arbetsgruppen tillsammans på Lyran har utformat. Här nedan kommer jag att fördjupa en av dessa beskrivningar. IP2 beskriver en situation som inträffade när han och ett gäng av ungdomarna på Lyran skulle spela frisbeegolf. Situationen blev provocerande när några av ungdomarna inte respekterade de regler som ingick i aktiviteten och även störde andra som ville spela. Diskussion bildades mellan ungdomarna och

assistenterna och de tvingades att avbryta frisbee golfen och förklara att ungdomarna nu var tvungna att åka hem. Några av ungdomarna protesterade mot detta och assistenten bestämde sig för att köra de som ville tillbaka till Lyran och lämna de som protesterade kvar på frisbeegolfen. IP2 förklarar att beslutet var svårt att fatta och uttrycker: *" Ja, det känns ju inte bra att lämna barn, det gör det absolut inte".* Orsaken till varför IP2 lämnade ungdomarna förklarar han var att de under ett APT-möte diskuterat fram regler och information som ska gälla vid just sådana situationer. IP2 tydliggör: *"Det är ju ingenting som jag själv bestämt. Jag visste ju att vi hade pratat om detta*". IP2 känner att han gjort en lyckosam hjälpinsats då han tror att ungdomarna i efterhand lärt sig att de inte kan uppträda hur som helst. Han uttrycker: *" Jag tror att jag har hjälpt dom och personalgruppen också*".

Aristoteles (1967) grundmening med begreppet episteme kommer från idéer och tankar om en absolut sanning. Det finns ett behov inom oss människor att skapa denna absoluta sanning gemensamt så att vi kan känna oss bättre rustade för omvärlden. Det ger oss en trygghet i att vi inte är ensamma om vårt vetande då vi tillsammans i en grupp känner oss starka (Aristoteles, 1967). Episteme, förklarar Gustavsson (2000) är därför information som vi sällan ifrågasätter, då den accepterats av fler personer än oss själva. Episteme har en överordnad position i vårt handlande då vi med dess allmänna acceptans skapar en känsla av att vi agerat rätt. Episteme skapar också trygghet mellan de personer som har godkänt dess innehåll och skapar en stark känsla av sammanhang (Gustavsson, 2000).

Utifrån ovanstående förklaringar av begreppet episteme, kan vi se hur assistenten med förutbestämda regler väljer att motivera sin handling. IP2 motiverar handlingen utifrån det som arbetsgruppen bestämt ska gälla som en slags "gemensam sanning". Personligen kändes beslutet inte så bra för IP2 men som han uttrycker så var det ju inte upp till honom att bestämma. Han känner ändå att handlingen varit lyckosam för både ungdomarna och arbetsgruppen. Detta tolkar jag beror på att rådande episteme i en grupp skapar just känslor av trygghet och sammanhang.

8.3 Episteme som teoretisk kunskap

IP4 beskriver hur han i sitt arbete blivit involverad i ett samtal med en av ungdomarna som efter en brottningsturnering upplevde att alla andra barn hade nära och kära på plats medan ungdomen själv var ensam. Ungdomen uttrycker att det är orättvist och att hen saknar sin egen mamma och pappa. Assistenten sitter med ungdomen på dess rum och tröstar ungdomen i samtalet genom att säga: *"Jag kan känna med dig att det här är svåra känslor, enormt tungt. Jag kan vara med dig i denna känsla. Jag kan förstå*". Assistenten förklarar att förståelsen kom från tidigare livserfarenheter alltså techne men när jag dubbelkollade detta med honom belyste han istället hans teoretiska kunskaper. IP4 klargör: "*Jag har läst psykologi på dom här olika nivåerna, och vet barns normala utveckling. Jag vet därmed vad kris och sorg betyder*". Han reflekterar sedan vidare kring sin utbildning som han förklarar "*Gett verktyg som fungerar*". Verktygen menar IP4: *"Gör att jag inte behöver gå in i hens djupa sorg och förtvivlan där kan jag hålla mig, alltså jag kan vara personlig men jag kan göra det professionellt"*. Assistenten utvecklar att det upplevdes som en lyckosam hjälpinsats då han inombords kände att han gjort ett bra jobb och att han även kunde se på ungdomen att den efter samtalet kände sig bättre.

Gustavsson (2000) belyser hur episteme skapar en trygghet då vi med teoretiska förankringar får råd och instruktioner i hur vi kan bemöta situationen. Vi behöver därmed inte använda våra tidigare erfarenheter utan kan med teorin relatera på en

mer allmännivå. Det bidrar till att vi kan hålla oss mer professionella i mötet och inte behöver bli lika personligt involverade. Vi känner en slags yrkesstolthet att vi med vår kunskap och utbildning har utvecklats till kloka personer som andra kan vända sig till för att få råd och stöd (Gustavsson, 2000).

Utifrån ovanstående förtydligande av episteme tolkar jag att assistenten kunde relatera till ungdomen med sina erfarenheter men att det var den teoretiska förankringen som gjorde att handlingen blev lyckosam. Assistenten kände att han genom sin utbildning fått verktyg för hur han ska hantera svåra situationer och att detta hjälpte honom att relatera till ungdomen på en professionell nivå. Assistenten kände efteråt att han gjort ett bra jobb då han som ”expert” fått använda ett speciellt vetande som han själv är stolt över att bära med sig i sin yrkesroll.

8.4 Techne som erfarenhetskunskap

IP1 och IP3 reflekterar båda till varsin situation där de motiverade sin handling utifrån en specifik personlig egenskap. IP3 förklarar en situation: ”*Ja, jag lärde de här bägge systrarna att cykla för ett år sedan... Dom hade nog aldrig cyklat tidigare… så vi fick träna på parkeringen här utanför*”. Assistenten förklarar vidare hur han automatiskt kände att det var han som skulle hjälpa syskonen med att lära sig cykla. Han beskriver: "*Man går ju på egna erfarenheter och det man har lärt sig sen man var liten och det är inte märkvärdigt alls”.* Även IP3 beskriver en liknande situation där hon automatiskt kände att hon skulle lära ungdomarna att dyka. Hon beskriver likt IP3 att denna handling inte var något speciellt utan kom naturligt. IP1 utvecklar: *”Jag tror att man använder sin kunskap automatiskt”* och anser att den *”Går att plocka fram när det behövs*”. Båda assistenterna belyser hur handlingen varit lyckosam då den inom dem själva kändes solklar.

Thomassen (2007) tolkar hur techne och dess relation till praktisk kunskap är något som vi bär med oss i vår personlighet. Han syftar på att vi själva genom att en gång i tiden varit nybörjare som provat oss fram utvecklat denna kunskap. (Thomassen, 2007). Aristoteles (1967) förklarar vidare hur techne ofta kommer automatisk då det är en inlärd förmåga som vi inte behöver reflektera över. Handlingen känns naturligt bra och god då vi känner till den utan och innan och därmed är så självklar för oss (Aristoteles, 1967).

Utifrån ovanstående förtydligande av techne tolkar jag att assistententerna har använt sig av en specifik teknisk erfarenhet i sitt bemötande av ungdomarna. Detta är en specifik kunskap som de erhållit genom att de lärt sig av sitt egna övande. Kunskapen lever nu i deras personlighet och är något som de själva inte behöver reflektera över. Orsakerna till varför de agerade som de gjorde krävde därför inte någon specifik förklaring utan upplevdes som given. Handlingen uppfattas därmed som lyckosam då den känns så naturlig och självklar.

8.5 Techne som bakgrundskunskap

IP4 och IP3 benämner två situationer där de till början motiverat handlingen med techne men sedan vid vidare reflektion valt att motivera sin handling utifrån individensbehov och situationsbaserade aspekter. IP 4 fokuserar på en situation där han åkt med en av ungdomarna till ett café för att på uppdrag från socialtjänsten bryta dess inåtvända mönster. Assistenten börjar med att motivera sin handling utifrån tidigare erfarenheter med liknande ungdomar, alltså techne. När jag dubbelkollar detta med honom så är det dock en mer reflektiv kunskap alltså fronesis som han

väljer att utveckla. IP4 tydliggör: *” Man måste ju givetvis stämma av lite med ungdomen, vad tror du att ska vi göra det här? säger personen då nej, nej, nej, då får man ju tänka om, Det handlar hela tiden om ett samspel*”. Även IP3 har liknande reflektioner utifrån en situation med en ungdom på Ullared. Han visste utifrån tidigare erfarenheter på köpcentret hur han skulle agera men reflekterar sedan: *” Man måste alltid tänka sig för när man åker med ungdomarna, det gäller att hela tiden kommunicera med dom, gör man inte det blir det galet*”. Han pratar sedan vidare om vikten av att kompromissa med ungdomarna och i varje situation respektera deras vilja och integritet. Båda assistenterna känner att insatsen varit lyckosam då ungdomarna själva har fått vara med och påverka deras beslut i handlingen.

Gustavsson (2000) utvecklar begreppet techne med att belysa att våra erfarenheter i många fall endast verkar som en bakgrundskunskap. Erfarenheter av liknande situationer stimulerar trygghetskänslor inom aktören och ökar dess medvetenhet om situationen. Dessa känslor bidrar sedan till att vi kan handla utifrån en mer reflexiv synvinkel. Erfarenheterna gör därmed att vi kan få en distans till situationen och se den utifrån ett annat perspektiv. Detta utvecklar i sin tur en djupare kunskap om hur vi ska handla i den unika situation som vi just för stunden har framför oss just det som begreppet fronesis relaterar till (Gustavsson, 2000).

Utifrån Gustavsson (2000) reflektioner kan jag tolka hur assistenterna aldrig hade reflekterat om ungdomarnas åsikter om de inte på grund av tidigare erfarenheter ökat deras trygghetskänslor. Själva tryggheten gjorde dem i sin tur mer öppna för ungdomarnas åsikter och gjorde även att de kunde ta distans från sig själva och situationen. Detta gjorde dem i sin tur mer öppna för kompromisser och andra övervägande. Assistenterna kände att de själva med sina erfarenheter techne tillsammans med ny reflektion fronesis innehållande ungdomens bidragande åsikter gjort insatsen lyckosam.

8.6 Fronesis som olika sanningsuppfattningar

Tre stycken situationer motiverade assistenterna med att de uteslutande utgått från den unika situation som ungdomen och ungdomarna befann sig i. IP1 förklarar detta i en situation där hon mötte ungdomen i ett samtal om hur man kan se på könsroller och vad som är manligt och kvinnligt. IP1 uttrycker: ”*Vi pratade jätte mycket om att man inte behöver vara gift i Sverige och att man kan till och med kan ha barn utan att vara gift. Att man kan vara ensamstående mamma och pappa. Hen kunde inte begripa detta*”. Det som IP1 gjorde för att ungdomen skulle skapa en djupare förståelse var att lägga fram generella värderingar om manligt och kvinnligt. IP1 uttrycker: ” *Ja, men mer generellt, sällan jag säger att så här är det och så här ska de vara aldrig, för vi har ju olika sanningar så det gäller att vara nyfiken på men hur är det i ditt land?”*

IP2 diskuterar en händelse där ungdomen fått extra pengar från CSN. Han förklarar att ungdomen sedan åkte och spenderade nästan alla pengar direkt. Assistenten valde då att prata allmänt med ungdomen om att i Sverige så är det viktigt att kunna hantera pengar då vi endast får en begränsad tillgång till dessa. Han diskuterade sedan tillsammans med ungdomen fram hur de tillsammans skulle kunna lösa problemet. De valde därefter att lämna tillbaka det som ungdomen tidigare köpt och tillsammans åka till Gekås och inhandla lite billigare plagg. Ungdomen beskriver assistenten var efter detta mycket nöjd och IP2 upplevde också att ungdomen förstått innebörden av handlingen.

IP3 förklarar utifrån en situation i ett badhus hur viktigt det är att trots ungdomarnas olika kultur ändå integrera den svenska kulturen. Han förklarar hur några av ungdomarna i omklädningsrummet känner en oro inför att duscha. IP3 beskriver: *”Det är ju inte helt enkelt för dom är ju inte bekväma med att vara nakna i grupp*”. Assistenten förklarar att han ändå vill att barnen ska duscha då han är rädd vad övriga människor annars skulle tycka. IP3 uttrycker: ”*Jag är rädd att folk tycker att dom gör någonting som folk tycker är fel… så tänker dom vad fan gör dom här… sådant vill jag förebygga*”. Assistenten förklarar vidare hur han i denna situation löste problemet med att: ”Dom duschar med badkalsonger i duschen det får jag acceptera men dom ska tvätta sig”. Alla assistenter som beskrev ovanstående situationer skildrar att insatserna varit lyckosamma då de känner att de noga övervägt olika alternativ och synsätt.

Thomassen (2007) menar på att fronesis kräver att vi väger in flera olika aspekter i vårt handlande. Det praktiska förnuftet bygger på ett vetande om att det skulle kunna vara annorlunda och att se det unika i situationen. Det bygger på att vi vågar utmana våra egna värderingar om vad som är rätt och fel och öppna upp till nya tolkningar av vår verklighet (Thomassen, 2007). En av grunderna i fronesis är människans förmåga att se sig själv som en integrerad del av världen och därmed alltid förhålla sig till en situation utifrån dess kontext. Fronesis bygger på att praktikern inte endast förhåller sig till sitt eller någon annans inre utan kunskapen kan endast existera om praktikern riktar sitt handlande mot sin omgivning och sin yttre värld(Gustavsson, 2000).

Utifrån ovanstående förtydligande av fronesis kan jag tolka att assistenterna motiverade sin handling utifrån en reflektiv förmåga att se det unika i situationen. Alla beskriver en handling där de inte har ignorerat den individ som står framför dem utan istället tillsammans med dem funnit en gemensam lösning. Detta anser jag blir är viktigt då alla ovanstående assistenter är europiska och att det annars finns en risk att deras reflektioner endast involverar västerländska uppfattningar om vad som är rätt och fel. Då assistenterna svarar på ungdomarnas funderingar med att ge allmänna uppfattningar belyser de att det finns olika sanningar och åsikter om situationen. Assistenterna beskriver därmed hur de förhandlar med sina egna, ungdomens och samhällets åsikter för att alla ska få sin röst hörd. Då assistenterna med noga övervägande inte endast handlat utifrån en personlig värdering utan involverat alla berörda upplever assistenterna insatsen som lyckosam för alla parter.

8.7 Tacit knowing som kunskap på en djupare nivå

IP1 beskriver en situation tillsammans med en ungdom som utspelar sig i bilen hem efter det att ungdomen varit på ett samtal hos Barn och Ungdomspsykiatriska Enheten i Borås. Ungdomen hade tidigare fått nyheten om att hens mamma avlidit och hade nu spenderat mer än en timme i samtal gällande situationen. IP1 beskriver *”Jag satt och väntade och hen var fruktansvärt ledsen när hen kom ut därifrån och hen hade inte varit så länge i Sverige och kunde inte många ord svenska*”. Assistenten utvecklar hur hon i bilen på väg hem brottas med sina tankar om vad hon ska göra då hon själv känner att ungdomen inte är klar med sin sorg. Assistenten väljer att med hennes egna ord *”ta en chansning*” och åka till en närliggande kyrka. Där tänder de tillsammans ett ljus och sedan väntar hon medan ungdomen sitter kvar i kyrkan i mer än en timma. En vecka senare i ett tolksamtal får assistenten reda på vad enormt mycket denna handling betytt för ungdomen. IP1 reflekterade under intervjun över varför hon åkt till kyrkan *” Nej det bara slog mig magkänsla.*

För jag kände ju inte den här ungdomen… men jag kände att hen inte var färdig någonstans inne på BUP utan att det istället öppnade upp för mer än vad hen kunde hantera. Det var en känsla bara, fast jag vet inte varför och jag vet inte hur". Jag försökte få IP1 att reflektera kring känslan och händelsen och ställde här en följdfråga relaterad till om hen själv hade någon relation till kyrkan. IP1 medgav då att det fanns en tidigare relation men att hon själv just nu inte var aktiv medlem i kyrkan eller gick dit regelbundet. Insatsen beskriver assistenten kändes genuint lyckosam då det utvecklade en djupare förbindelse mellan henne och ungdomen.

Polanyi (1966) beskriver att tacit knowing handlar just om den bakomliggande känsla som vi i en specifik situation väljer att lyssna på och använda oss av. Han utvecklar att begreppet handlar om att människan tar en kroppslig förnimmelse och införlivar dess budskap på den situation som de har framför sig. Tacit knowing belyser att det är detaljer från tidigare livserfarenheter som i vårt undermedvetna är katalysatorer för denna inneboende känsla. Det är genom att människan lyssnar på dessa undermedvetna erfarenheter som gör att vi tillslut väljer att rent instinktivt handla. Därmed kan vi i situationen inte förklara varför vi gör som vi gör och vi kan inte heller veta innan ifall vi handlat rätt Då vi människor agerar utifrån en känsla som lever djupt inne i våra kroppar känner vi att handlingen skapar en nära kontakt med vårt inre. Om vi i vår tur delar med oss av detta inre till andra personer i situationen kan båda uppleva att vi kommit varandra närmre då vi samspelat på en djupare nivå (Polanyi, 1966).

Jag tolkar att IP1 i sin beskrivning av situationen förmedlar hur hon i bilen upplevde en stark känsla och kroppslig förnimmelse. Hon kunde själv inte förklara vart känslan kom ifrån men kände att det var just denna som fick henne att i situationen agera. Utifrån begreppet tacit knowing kan jag dock uttyda att denna känsla skapades genom att situationen i sig fick hennes undermedvetna att kommunicera. Framför sig såg assistenten att hon hade en individ i sorg och behov av tröst. Hennes tidigare livshistoria med relation till kyrkan och hur hon själv hanterat sorg kan vara de detaljer i hennes egna undermedvetna som i samspel med den existerande situationen gjorde att hon agerade som hon gjorde. Begreppet tacit knowing skapar en förståelse i assistentens upplevelser av ett djupare band mellan henne och ungdomen då deras kommunikation skett på en undermedveten nivå.

8.8 Sammanfattning av resultat

Jag har ovan gjort en sammanställning av de elva lyckosamma hjälpinsatserna som jag under den interaktivt-strukturerade intervjun bad assistenterna att beskriva. Resultatet av detta är:

- Tre lyckosamma hjälpinsatser valdes att assisteras av två olika kunskapsformer vilket tyder på att det kan vara svårt att precisera den kunskapsform som är relevant.
- Att olika former av techne var den kunskapsform som var mest relevant och assisterade fem av elva möjliga lyckosamma hjälpinsatser. Techne relaterar i dessa fall till automatiska kunskaper som assistenterna fått utifrån sina personliga erfarenheter samt utgör den bakgrundskunskap som ökar assistenternas trygghetskänslor.
- Begreppet fronesis assisterar fyra av elva möjliga lyckosamma hjälpinsatser. Fronesis möjliggörs och stimuleras om assistenterna känner sig trygga

den situation de har framför sig. Fronesis relaterar till assistenternas förmåga att genom reflektionen av den unika situationen överväger andra sanningar än sina egen.

- Episteme benämns assistera tre av elva möjliga lyckosamma hjälpinsatser. Episteme relaterar här till personalgruppens kollektiva sanningar men även till teoretiska kunskaper i form av utbildning.
- Tacit knowing assisterar endast en av elva lyckosamma hjälpinsatser. Begreppet relatera till en kunskap som utspelar sig på en djupare nivå av assistentens medvetna.

9. Slutanalys

Jag har utifrån assistenternas beskrivningar synliggjort gemensamma teman som de tycker är viktiga i sitt arbete. Jag har genom att analysera olika situationer sedan förtydligat hur de motiverar delar av sitt arbete utifrån olika kunskapsformer. Syftet med denna studie är att se vilken relevans kunskapsformerna *episteme, techne, fronesis* och *tacit knowing* får på allt arbete som assistenterna i sina beskrivningar synliggör. Jag kommer därför göra en sammanfattande analys där jag slår samman tidigare resultat och sedan relaterar dessa till de utvalda teoretiska begreppen. Därefter kommer en avslutande sammanfattning av kunskapsformernas betydelse för assistenternas arbete på Lyrans asylboende för EkB. Under diskussion om relevansen av tacit knowing kommer en djupare analys att ske då jag känner att dess betydelse omedvetet riskerar att hamna i skymundan.

9.1 Relevansen av episteme på assistenternas arbete med ensamkommande flyktingbarn.

Utifrån assistenternas beskrivningar av sitt arbete på Lyran diskuterades det hur svårt det var att begränsa deras arbete till en slags kategori. De utför varje dag flertal olika uppgifter och det kan vara svårt att tänka sig att endast en typ av teoretisk förankring och utbildning skulle förbli relevant för deras omfattande yrkesroll. Utifrån de lyckosamma situationerna stärks detta antagande då det endast är IP4 som i sitt handlande relaterar till en kunskap i form av utbildning. Det som också är intressant är att jag i bakgrunden förtydligat att boendet Lyran genomsyras av ett miljöterapeutiskt synsätt och att alla assistenter har utbildning i detta. Dock är det ingen av assistenterna som nämner detta under intervjun. Genom att diskutera deras arbete utifrån tidigare forskning som sammansmälts med teoretisk kunskap kan jag dock uttyda att arbetet till stor del kan stärkas av episteme. Detta är det dock inte heller någon av assistenterna som beskriver. Den episteme som dock blir väsentlig för personalen är den gemensamma sanning som de skapar under överlämningar, APT och handledning. I beskrivningarna framkommer hur viktigt de kollektiva uppfattningar är och hur de konstant stöttar varandra i skapandet av dessa. Det är även detta kollektiva beslut som IP2 väljer att motivera sin lyckosamma situationer med.

Gustavsson (2000) menar att den allmänna synen på episteme är att den relaterar till vetenskaplig kunskap och den teoretiska kunskapen som vi människor får genom en viss utbildning. Forskning framställer denna typ av kunskap som överordnande och organisationer använder ofta denna typ av kunskap för att säkerställa och påvisa kvalitet i arbetet (Gustavsson, 2000). Aristoteles (1967) grundtanke med begreppet episetme handlar dock om absolut sanning. Därför är episteme starkt skildrat av människors gemensamma kultur och de värderingar och etiska överväganden som de i denna bestämt är korrekta. Oftast är vi inte ens medvetna om att vi bär på dem förrän vi konfronteras med en annan sanning än den vi själva bär på (Aristoteles, 1967).

Enligt den allmänna synen på episteme som teoretisk kunskap kan jag utifrån assistenternas beskrivningar uttyda att den har ringa relevans på en arbetsplats som Ly-

ran. Detta kan i sin tur orsaka att allmänheten får negativa uppfattningar om kvaliteten på assistenternas arbete med EkB. Utifrån Aristoteles grundtanke om en kollektiv sanning får dock begreppet episteme ett nytt liv och dess relevans på arbetet på Lyran ökar. Den gemensamt utformande kunskapen är nämligen ytterst relevant och något som assistenterna dagligen tar med sig i sitt arbete. Problematiken med denna episteme reflekterar jag är att den kan vara svår för andra utomstående att förstå sig på och det blir svårt för assistenterna att bevisa dess ”kvalitetringa”.

9.2 Relevansen av techne på assistenternas arbete med ensamkommande flyktingbarn.

Alla informanter har jobbat på Lyran sedan starten och har under snart fyra år utvecklat stor yrkeserfarenhet av hur det är att jobba med EkB. Utifrån sina beskrivningar får de konstant användning av dessa erfarenheter under deras nuvarande arbete på Lyran. Alla assistenter beskriver hur de genom erfarenheter lärt sig att bemöta barnen och hur de på grund av detta känner sig mer säkra i sina handlingar. Assistenterna väljer dock att inte enbart belysa yrkeserfarenheter som viktiga komponenter i arbetet utan väljer att belysa alla slags livserfarenheter som relevanta. Utifrån tolkning av lyckosamma situationer kan jag också uttyda hur just övrig livserfarenhet motiverade handlingen då specifik kunskap gällande simning och cykling blev betydelsefulla för assistenterna. I beskrivningen av deras skilda arbetssätt tydliggjordes att det är positivt om assistenterna har varierande erfarenheter då de möjliggör för ett bredare användande av dessa. Techne blir därmed relevant i assistenternas relationskapande arbete. Utifrån analys av lyckosamma hjälpinsatser kunde jag också uttyda hur olika erfarenheter utgjorde den känsla av trygghet som i sin tur gjorde att assistenterna upplevde en större möjlighet till reflektion.

Aristoteles grundtanke med techne är att den inte går att läsa sig till utan kunskapsformen lever i vårt görande och i våra kroppar. Techne är den bakomliggande kraften i alla våra handlingar och den som gör oss till det unika som vi är. Vi kan därmed inte kopiera vår techne till någon annan utan de måste själva öva och forma sin egen. Alla är bärare av techne då det är en unik kunskap endast format av oss och vårt görande här i livet. Detta är det som gör techne till en ganska skör typ av kunskap som kan vara svår att bevisa (Gustavsson, 2000).

Utifrån assistenternas beskrivningar och Gustavssons (2000) begreppsförtydligande tolkar jag att techne är ytterst relevant för arbetet på Lyran. Assistenterna får till följd av arbetets mångfacetterade uppgifter nytta av alla sina tidigare erfarenheter. Det är betydelsefullt att inse vilken stor relevans som techne har på assistenternas arbete då det tydliggör att just deras arbete blir unikt och inte går att kopieras av någon annan. Orsaken till att techne har en sådan betydande roll i assistenternas arbete på Lyran kan vara att alla assistenter jobbat där i fyra år och därmed inskaffat många erfarenheter från yrket. Alla assistenter är också över 30 år gamla och bär därmed på stor livserfarenhet. Techne är som analysen ovan belyser en ytterst individuell kunskap. Detta kan innebära ett problem för organisationen Lyran då de vid ett utbyte av personal skulle förlora mycket av den kunskap som assisterar boendet.

9.3 Relevansen av fronesis på assistenternas arbete med ensamkommande flyktingbarn.

Utifrån assistenternas beskrivningar har jag insett deras behov av att tillsammans få reflektera kring sitt arbete med EkB. De gör detta i grupphandledningar men även

kontinuerligt under deras arbetstid på boendet. Reflektionen och samtalsutbytet gör att de skapar en stark arbetsgrupp och hjälper assistenterna att själva få distans till arbetet. Resultatet av reflektionen och deras förmåga att hålla distans till sitt arbete möjliggör sedan att de kan ge den omsorg och stöd som EkB behöver. Utifrån de lyckosamma insatserna kunde jag utläsa att assistenternas upplevda känsla av trygghet var viktigt för att möjliggöra för reflektion och fronesis. Detta innebar att assistenten tilläts att se det unika i situationen och var då mer öppen för att kompromissa med EkB. För assistenterna relaterade begreppet fronesis främst till att assistenterna reflekterade kring sina egna sanningar och vägde in det faktum att ungdomarna som de möter bär på sina egna. Assistentens förmåga att även väga in samhällets syn och den kontext som situationen utspelade sig i belystes också som värdefullt.

Begreppet fronesis bygger just på hur vi i vår profession inte endast kan agera utifrån förkunskap utan måste väga in övriga aspekter i vårt handlande. Vi måste i situationen stanna upp och i distans till oss själva se vad som just nu är nödvändigt. Begreppet syftar på att vi reflekterar medan vi handlar. För att möjliggöra detta menar Gustavsson (2000) dock att vi även måste tillåta ett forum där vi efter handling kan reflektera över varför vi valde att agera som vi gjorde. Endast då kan vi belysa de normer och värderingar som var viktigt just i denna situation och endast då skapar vi erfarenheter som i framtiden kan ge oss trygghet i vårt sätt att tänka. Det är genom att stanna upp och blicka tillbaka vi kan minnas all den kunskap som vi redan erhållit men som vi i vårt arbete varit allt för omedvetna om att belysa. Fronesis bygger till stor del på självreflektion. Det ska vara tillåtet att i stundens hetta göra misstag men en förnuftig person lär sig av dessa och omformulerar misstaget till fronesis (Gustavsson, 2000).

Utifrån assistenternas beskrivningar och Gustavssons (2000) tydliggörande av begreppet fronesis tolkar jag att det är ytterst relevant i assistenternas arbete med EkB. Fronesis bildas i stunden men utvecklas även i den efterkommande reflektionen av vårt handlande. Fronesis blir därmed inte relevant endast i det individuella arbetet utan är den kunskap som bildas i de vardagliga diskussioner, och handledningar som personalen beskriver formar deras arbete. Genom att reflektera får assistenterna trygghet i sitt handlande och detta i sin tur möjliggör för att assistenterna kan utveckla sin fronesis vidare. Assistenterna möter en klientgrupp som är bärare av andra sorts sanningar än vad de själva har och utifrån de lyckosamma hjälpinsatserna kan jag uttyda hur viktigt det är för dem att i sitt arbete med EkB konstant bära med sig detta.

9.4 Relevansen av tacit knowing på assistenternas arbete med ensamkommande flyktingbarn.

Utifrån de lyckosamma situationerna var det bara IP1 som tog upp en undermedveten känsla som en avgörande faktor i agerandet. Det är inte heller enkelt att utifrån assistenternas beskrivningar synliggöra de undermedvetna tankar som möjligtvis kan styra deras arbete. Jag upplever därför att är det svårt att uttyda hur starkt inflytande tacit knowing får i deras arbete med ensamkommande barn. Just denna osynlighet är vad som har gjort begreppet tactic knowing svårdiskuterat inom socialt arbetet. Jag ville dock inte ge upp på begreppets förankring i arbetet och valde därför att läsa igenom alla intervjuer en gång till. Jag kunde i denna återkoppling uttyda ett nytt mönster i deras beskrivningar som i sin tur möjliggjorde för att tacit knowing ändå skulle få relevans i deras arbete med EkB.

Alla assistenterna belyser under intervjun att det är viktigt att skapa situationer med ungdomarna utanför Lyrans professionella kontext där det naturliga samtalet kan få ett större utrymme. IP3 berättar hur han använder sig av flera olika aktiviteter som egentligen inte har något större syfte utan bara handlar om att han och ungdomarna umgås på andra arenor. IP4 utvecklar vidare hur ett byte av miljö stimulerar ungdomarna: *”Vara ifrån andra ungdomar, både att man sitter i bilen och pratar eller att man går ut i naturen. Alltså du har ju våra fem sinnen du ser du hör du luktar du får in många positiva effekter och detta ska man inte förringa*”. IP2 reflekterar över hur andra arenor gör ungdomarna mer avslappnade och öppnar upp till en kommunikation på en djupare nivå där ungdomarna vågar utrycka mer av deras personlighet: *”Vi satte oss i bilen och pratade om allt och inget, vi tjötade mer under de fyrtio minuterna när vi körde till Borås än vi gjort när vi suttit i ett rum med tolk och telefon”*. Det är just i dessa situationer som IP4 och IP1 sedan utvecklar leder till en ny sorts kunskap. IP4 *”Rätt var det är så har man en liten lucka i huvudet som man kan plocka fram i en liknande situation och på något vis så är det som om både känsla och tanke presenterar de och kommer ut med ett litet kvitto med att nu gör vi så här idag*”. IP1 förstärker det IP4 säger och beskriver hur den nya kunskapen bildas om hon möjliggör för dess existens: ”*Jag tror att man kan tolka om man är öppen för det och då kommer det en känsla inom mig att det är så här jag ska göra*”.

Jag anser att assistenterna beskrivningar exemplifierar att de i sitt arbete strävar efter att möta ungdomarna på en andra arenor bortifrån Lyran som organisation. De upplever att ungdomarna stimuleras av dessa situationer och därmed förändrar deras sätt att kommunicera med assistenterna. Både IP4 och IP1 tydliggör sedan vikten av dessa situationen och anser att det är dessa som öppnar upp för nya undermedvetna kunskaper att utvecklas.

Polanyi (1966) menade att öppenheten och tilltron till det okända är det som ska ligga som grund för tacit knowing. Endast genom att gå in i situationer utan vår upplevda expertis kan vi skapa nya kreativa broar och sammansmälta det vi redan vet med det vi har framför oss. Endast då kan vår kunskap utvecklas från att bara existera i vår intellektuella förmåga, till att involvera hela vårt medvetande och existens. För att tacit knowing ska ges utrymme att existera optimalt måste vi människor i vårt handlande ibland bortse från vår teoretiska och praktiska kunskap och istället låta situationen guida oss till det enda rätta. Genom att vi människor väljer att öppna upp oss för situationens möjligheter och aktivt lyssnar på eventuellt nya förståelser kan vi i situationen sedan agera på ett mer kreativt och nytänkande sätt (Polanyi, 1966).

Utifrån denna ovanstående reflektion kan jag uttolka att assistenterna ändå i sitt arbete ger utrymme för att tacit knowing ska få påverka dem. De är medvetna om att de inte kan veta allt förväg och genom att låta delar av arbetet ske på andra arenor utanför organisationen öppnar de upp för att tillsammans i situationen med ungdomarna tillåta nya unika kunskaper att frodas. Relevansen av tacit knowing är fortfarande svår att säkerställa dock kan jag med ovanstående analys se att assistenterna ändå försöker att möjliggöra för begreppets existens.

10. Slutdiskussion och framtida forskning

Studien synliggör gemensamma teman i assistenternas praktiska utförande av arbetet med EkB. Detta i samband med en analys av lyckosamma hjälpinsatser gjorde att jag sedan kunde uttolka kunskapsformernas relevans i assistenternas arbete med EkB. Det jag tyckte var intressant i denna analys var just hur ringa relevans episteme har och hur omsorgen av EkB främst assisterades av techne. Assistenterna kan därmed uppleva det svårt att bevisa att de har relevanta kunskaper och utför ett kvalitetsarbete. Kanske är det med detta resultat dags att framtida forskning tänker om och omformulerar just vad god kompetens hos personal innebär. I IVOS rapport (2013:13) står det ”*kvaliteten i vården påverkas inte enbart av de enskilda anställdas utbildningsbakgrund, utan också av sammansättningen av personalgruppen och den erfarenhet personalen har. Därför kan många verksamheter bedriva vård av god kvalitet och barnen kan ha det bra, trots att en stor del av personalen saknar relevant grundutbildning*” (IVO, 2013:13, s.5). Det handlar därmed om att kvalitetsutvärderingar av personal på boende för EkB inte endast kan utformas efter standardiserade utbildningskriterier utan att det behövs andra bedömningsmallar som värdesätter alla människors olika slags kunskaper. Endast då kan forskning få en klarare bild av relevanta kunskaper för personal som jobbar med EkB som i sin tur kan forma och utveckla ett arbete av kvalitet.

Nordlander (2006) förespråkar i inledningen av studien vikten av att intervjua socialarbetare och i dessa intervjuer få dem själva att reflektera. Det är viktigt att socialarbetarna får använda sina egna ord och få prata fritt utan att begränsas av forskarens avsikter. När jag läser igenom böcker om kvalitativ forskning upplever jag tyvärr att det är svårt att hitta en metod som främjar just det som Nordlander vill belysa. Kvale och Brinkman (2014) samt Bryman (2011) har i stort sett samma upplägg med fokus på mer eller mindre strukturerade intervjuer. Detta bedömer jag blir problematiskt då jag anser att intervjusituationen är uppdiktad och därmed ett av forskaren förutbestämt samtal. Frågorna ska verka för att öppna upp ett samtal utan självklara svar men har i sin utformning ändå en tanke om att det ska finnas ett facit. Forskaren letar och letar efter detta svar men frågan är hur mycket av informantens äkta känslor och tankar som den får ta del av. Denna studie har aktivt försökt att motverka detta fenomen. Genom att använda mig av kreativa och interaktiva metoder har fokus legat på informanterna som tillåtits att djupgående reflektera över sitt arbete. Därmed har vi skapat kunskapen till denna studie gemensamt och det är just fler metoder som utvecklar detta samspel som forskning måste jobba med att synliggöra! Endast då kan vi skapa gemensam förståelse om en situation och tillsammans utvecklas mot en bättre framtid.

Denna studie har inte valt att diskutera problematiska situationer i assistenternas beskrivningar. Den har inte heller fokuserat på situationer som assistenterna upplever vara olycksamma. Jag anser därför att denna studie kan komplimenteras av framtida forskning gällande just synliggörandet av problematiska aspekter av arbetet med EkB och situationer där assistenterna får utrycka sig om de situationer som inte varit lika lyckade.

Referenser

Angel, B. & Hjerm, A. (2004). *Att möta flyktingar*. Lund: Studentlitteratur.

Aristoteles. (1967). *Den nikomachiska etiken*. Stockholm: Natur och Kultur.

Bremer, S. & Brendler-Lindqvist, M. (2004). De gömda barnen oskyldigt drabbade. *Psykologtidningen nr 8*.

Brunnberg, E. & Borg, R-M. & Fridström, C. (2011). *Ensamkommande flyktingbarn – en forskningsöversikt.* Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. & Nilsson, B. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder.* Malmö: Liber.

Dahlberg, Anna (2014). *Vi måste välja väg i flyktingpolitiken.* Expressen. Tillgänglig på internet. http://www.expressen.se/ledare/anna-dahlberg/vi-maste-valja-vag-i-flyktingpolitiken/. Hämtad 2014-11-17.

Englund, T. (2008). *Vinjettstudier* i A. Meeuwisse, m.fl. (red.) (2008)- Forskningsmetodik för socialvetare. Stockholm: Natur och Kultur.

Fälldin, K. & Strand, G. (2013). *Ensamkommande barn och ungdomar- En praktisk handbok om flyktingbarn*. Stockholm: Natur & Kultur

Gustavsson, B. (2000). *Kunskapsfilosofi - Tre kunskapsformer i historisk belysning.* Smedjebacken: Fält & Hässler.

Gryning Vård AB (2013). *Lyran- för en god start*. Tillgänglig på Lyrans asylboende, Örby. Hämtad 2014-10-12.

Hagqvist, A. & Widinghoff, B. (2000). *Miljöterapi - igår, idag och i morgon,* Lund: Studentlitteratur.

Henricsson, Lisa (2014). *Oro bland personal på flyktingboende.* Göteborgsposten. 22 oktober. Tillgänglig på Internet. http://www.gp.se/nyheter/vastsverige/halland/1.2525448-oro-bland-personal-pa-flyktingboende. Hämtat (2014-11-17).

Inspektionen för Vård och Omsorg 2013:13. *Vad har vi sett? Resultat från inspektioner 2010–2013 av HVB för barn och unga och bostäder enligt 9 § 8 LSS.* IVO. Rapport nr13/2013.

Inspektionen för Vård och Omsorg 2013:5. *En trygg och säker vård har personalen lämplig utbildning- En granskning av vård – och omsorgspersonalens utbildning och metoder i HVB för barn och unga.* IVO. Rapport nr5/2013.

Karsbo, A. (2012). *Bemötandet av ensamkommande flyktingbarn i Gävleborgs län*. FoU-Rapport 2012:5, Region Gävleborg: FoU Välfärd.

Kohli, R. K. S. (2006). The comfort of strangers: social work practice with unaccompanied asylum-seekin children and young people in UK. *Child and Family Social Work*, 11(1), 1-10.

Kvale, S. & Brinkman, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun* Lund: Studentlitteratur.

Kvale, S. & Brinkman, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun* Lund: Studentlitteratur.

Melnick, G., Wexler, H. K., Chaple, M., Banks, S. (2006). The contribution of consensus within staff and client groups as well as concordance between staff and clients to treatment engagement. *Journal of Substance Abuse Treatment, 31, 277–285.*

Meeuwisse, A., Sunesson, S., Swärd, H. (2006*). Socialt arbete- en grundbok.* Stockholm: Natur och Kultur

Migrationsverket, (2014). *Anvisning av kommun*. Migrationsverket. Tillgänglig på internet. http://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-ensamkommande-barn-och-ungdomar/Overenskommelser-om-mottagande/Anvisningskommun.html. Hämtad 2014-11-18.

Montgomery, E. (2008). Long-term effects of organized violence on young Middle Eastern refugees' mental health. *Social Science & Medicine*, 2008; 67,1596–1603.

Ne-Nationalencyklopedin. (2014). *lyckosam,* Tillgänglig på Internet. http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/lyckosam. Hämtad 2014-11-26.

Nordlander, L. (2006). *Mellan kunskap och handling. Socialsekreterarens kunskapsanvändning i utredningsarbetet.* Umeå: Umeå universitet, Institutionen för socialt arbete.

Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, Genomföra och rapportera en undersökning.* Lund: Studentlitteratur.

Polanyi, M.(1966). *The Tacit dimension*. Gloucester: Mass.

SiS – Statensintuitionsstyrelse (2014). *HVB-hem.* Tillgänglig på Internet. http://www.stat-inst.se/faktabank/hvb-hem/. Hämtad 2014-11-18.

Sohlberg, P., Sohlberg, B-M. (2013). *Kunskapens former - Vetenskapsteori och forskningsmetod.* Stockholm: Liber.

Socialstyrelsen 2013:5:2 *Socialtjänstensarbete med ensamkommande barn och ungdomar- en vägledning.* Tillgänglig på Internet. http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19030/2013-5-2.pdf. Hämtad 2014-11-02.

Socialstyrelsen 2013:11:37 *Ensamkommande barns och ungas behov- En kartläggning* Tillgänglig på Internet. http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19276/2013-11-37.pdf. Hämtad 2014-11-03.

Stretmo, L. (2014). *Governing the unaccompanied child- media, policy and practice*. Akademisk avhandling. Institutionen för Sociologi och Arbetsvetenskap. Göteborgs universitet.

Stretmo, L. & Melander, C. (2013). *Får jag vara med erfarenheter från ensamkommande barn och ungdomar i Göteborgsregionen och arbetet med denna grupp.* FoU-Rapport 2013:2. Göteborg: FoU Väst.

Thomassen, M., (2007). *Vetenskap, kunskap och praxis. Introduktion i vetenskapsfilosofi*. Malmö: Gleerups Utbildning.

Trost J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Von Schéele, E. & Strandberg, I. (2010). *Ensamkommande barns rätt. En vägledning för den gode mannen, kommunen m.fl.* Stockholm: Nordstedts juridik.

Yin, R, K. (2013). *Kvalitativ forskning från start till mål*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1

GÖTEBORGS UNIVERSITET

2014-10-08

Hej igen!

Jag hoppas att alla ni har haft en bra sommar på Lyran men även under er semester. Jag kan själv inte förstå att sommaren gått så snabbt och att jag nu måste sätta på mig vinterjackan när jag går genom ytterdörren. Jag tänker ofta tillbaka på min tid som praktikant hos er och jag måste verkligen tacka för det fina mottagande och i slutändan avsändandet som jag fick. Trädet är nu planterat i min trädgård och har klarat sig igenom sommarens hetta och nu höstens första frost.

Som flera av er kanske minns nämnde jag i slutet av min praktik att jag gärna ville skriva min C-uppsats gällande de arbetet som utförs på Lyran. Jag blev nämligen inspirerad av ert sätt att arbeta och hur var och en av er hade sitt individuella sätt att möta ungdomarna. Arbetet med C-uppsatsen är nu i full gång och syftet är att tydliggöra det arbete som faktiskt utförs på Lyran. Metoden för studien skulle innebära att jag träffar er individuellt och genom en så kallad semi-strukturerad intervjuform guidar er igenom ert arbete.

Jag skulle verkligen uppskatta om några av er vill ingå och hjälpa mig i denna studie. Jag planerar att utföra intervjuerna vecka 42 och de beräknas inte ta mer än 45 minuter. Studien examineras i december och min handledare är Lars Rönnmark (Lars.ronnmark@socwork.gu).

Det bör poängteras att allt som kommer fram i studien behandlas konfidentiellt. Jag kommer i min studie att nämna och beskriva Lyran som organisation men eventuella intervjupersoner kan känna sig trygga med det faktum att namn eller annan personlig information inte kommer att användas.

Hoppas verkligen att några av er känner att detta skulle vara en intressant studie att delta i. Ni kan kontakta mig via mail eller ringa så kan vi tillsammans planera in en tid då det skulle passa!

Med vänliga hälsningar

Josefin Henrysson – Josefin.henrysson@gmail.com mob: 072724777

Bilaga 2

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hej!

Vad roligt att du ville ställa upp och vara en del av min studie och C-uppsats. Jag blev under min 6 månaders praktik under våren 2014 mycket inspirerad av ert arbete och har därför valt att fokusera denna studie endast på Lyran som organisation. Jag har valt ett brett syfte med studien som relaterar till få djupare insikter om hur ni assistenter uppfattar och återberättar användandet av kunskap i ert arbete med ungdomarna på Lyran. Jag kommer att utgå från två frågeställningar där ni får beskriva ert arbete med ungdomarna och vilken kunskapsform som ligger till grund för detta. Begreppet kunskapsform riktar sig här mot det faktum att vi människor uppnår kunskap och vetande på olika sätt i livet. Intervjun kommer att vara uppdelad i olika steg med inledandefrågor, vinjett, intervjufrågor på vinjetten och ett fördjupningsmoment utifrån informantens valda situationer.

Vid intervju tillfället kommer jag att ta med mig en specifik intervjuguide som du gärna får läsa igenom innan intervjun. Jag har under studiens gång försökt att vara så öppen och tydlig som jag kan gällande syfte och frågeställningar för intervju. Jag har i samverkan med enhetschefen skapat en förfrågan om intervju till 4 st. anställda personal på Lyran. Jag kommer att försöka avidentifiera er så långt som möjligt och kommer i studien inte nämna ert namn eller andra uppgifter som går att koppla till er som person. När jag använder mig av citat kommer jag att göra detta med högsta medvetenhet så att dessa inte går att koppla till er som person. Jag kommer dock i studien att nämna Lyrans organisation och att studien är kopplad till denna. Jag kan garantera att materialet som jag får in endast kommer att användas för denna studie och det kommer även att förvaras på ett sätt så att endast jag har tillgång till det. När studien är klar kommer jag att förstöra det material som jag insamlat.

I slutändan kommer arbetet att publiceras på Göteborgs Universitets publikationer och därmed vara tillgänglig för allmänheten. Självklart kommer jag även att skicka en personlig kopia till er som deltagit i studien. Naturligtvis får ni även meddela mig under studiens gång om ni har frågor eller undrar något om materialet.

…… ……..

Jag har läst igenom de etiska övervägandet och godkänner dess användande.

Lars Rönnmark Handledare

Bilaga 3

Intervjumall

Semi-strukturerade inledningsfrågor

Orsaken till varför jag valt att utföra min C-uppsats
Presentation av C-uppsatsens syfte
Förhoppningar om en öppen-intervju det finns inga rätta svar.
Förklaring av intervjuns upplägg

Vinjett

Klockan är fem vilket är den bestämda tidpunkten för dagens middag på asylboendet Rosen i Skövde. De flesta ungdomarna har precis varit i skolan och väntar nu tålmodigt på att få hugga in på den kryddstarka maten. I matkön lyssnar några av tjejerna på musik medan ett par killar snackar högljutt på afghanska. Den enda boendeassistenten på Rosen har precis lagat till maten och väntar nu också på att få ta sig en tallrik. Stämningen i lokalen är glad och positiv och det verkar som de flesta ungdomarna haft en bra dag. 15 åriga Ali från Somalia kom till Rosen för tre dagar sedan och pratar lite svenska. Ända sedan Ali kom till boendet har han hållit sig för sig själv inne på sitt rum. Ali kommer nu ut ur sitt rum och du observerar hur han tar sig en tallrik och sedan sätter sig själv avlägset från de övriga ungdomarna. Ali ser allmänt nedstämd ut och han sitter mest och snurrar spagettin på gaffeln utan att äta. Assistenten själv har inte fått möjlighet att prata med Ali eftersom hen varit på semester och detta är första gången de möts.

Jag vill nu att du försöker sätta dig in i tankarna hos den personal som jobbar på Rosen. Du befinner dig alltså just nu i köket på Rosen och utifrån ovanstående situation kommer jag nu att ställa några frågor till dig som jag vill att du svarar på i den mån det är möjligt. Det finns inga rätt eller fel här utan svara bara utifrån hur du själv upplever situationen.

Fördjupningsfrågor på vinjetten

Hur tänker du när du står där i köket och ser Ali snurra på spagettin?

Vad skulle du göra för att bemöta Ali på bästa sätt?

Har du som uppdrag i din arbetsroll att gå fram till Ali i en sådan situation?

Då Ali inte pratar bra svenska, vilka tekniker använder du dig av för att göra dig förstådd?

Skulle du använda några andra om Ali pratade bättre Svenska?

Hur gör du för att få Ali att känna sig delaktig i mötet?

Hur gör du för att Ali ska känna sig trygg?

Om Ali väljer att ignorerar dig vad gör du då? Varför väljer du att göra så?

Semi-strukturerade fokusfrågor

Hur skulle du beskriva en dag här på Lyran?

Vad är det viktigaste under en dag här på Lyran?

Hur skulle du beskriva dina arbetsuppgifter?

Arbetar alla assistenter på Lyran med ungdomarna på samma sätt?

Vad är det viktigaste målet för dig efter en avslutad arbetsdag?

Interaktivt-strukturerad intervju

Skulle du kunna nämna en specifik situation som ledde fram till en lyckosam hjälpinsats, där du själv kände att du hjälpte en eller flera ungdomar här på Lyran?

Situations anteckningar:			
Episteme	**Techne**	**Fronesis**	**Tacit knowing**

Semi-strukturerade avslutningsfrågor

Hur länge har du jobbat på Lyran?

Varför valde du att börja arbeta på Lyran?

Vad har du jobbat med tidigare?

Hur har de olika delarna i intervjun känts?

Var det några moment du inte förstod?

Är det något jag inte tagit upp som du tycker är relevant i relation i ert arbete med att bemöta ungdomarna?

Är det okej att jag återkommer om ja känner att jag behöver komplettera några uppgifter? Hur kan jag nå dig då?